

De ambulant begeleider en de dienst AB3 binnen Passend Onderwijs

Meesterstuk Danielle de Groot

Master Special Educational Needs (M SEN)

Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg

Leerroute: Ambulant begeleider

Begeleid door: Marjolijn Loos juni 2011

Inhoudsopgave	pagina
Samenvatting	3
Introductie	6
Hoofdstuk 1	10
Hoofdstuk 2 Theorie	14
Hoofdstuk 3 Onderzoeksmethodologie	19
Hoofdstuk 4 Data analyse	24
Hoofdstuk 5 Conclusies en aanbevelingen	32
Hoofdstuk 6 Evaluatie	38
Nawoord	42
Literatuurlijst	43
Bijlage 1 Informatiebrief ouders en scholen AB3	45
Bijlage 2 Werkwijze Dienst ambulante begeleiding AB3	49
Bijlage 3 Concept Menukaart AB3	51
Bijlage 4 Vragenlijst voor de ambulant begeleiders, leerkrachten en directie	54
Bijlage 5 Interviewleidraad	58
Bijlage 6 Tabel 1, Dienstenafname volgens de ab'-ers	61
Bijlage 7 Matrix 1, Opbrengsten interview deelvraag 3	62
Bijlage 8 Aangescherpt begeleidingsaanbod AB3	63
Bijlage 9 Huidig format begeleidingsplan AB3	66
Bijlage 10 Voorstel oplossingsgericht begeleidingsplan AB3	68
Bijlage 11 Oplossingsgerichte vragen	71
Bijlage 12 Brief flexibele ambulante begeleiding AB3	72
Bijlage 13 Interview school A	73
Bijlage 14 Interview school B	79
Bijlage 15 Interview school C	84

Samenvatting

Voor het onderwijs is het met de komst van Passend Onderwijs een tijd vol veranderingen en bezuinigingen. Het doel van het onderzoek is dat de dienst AB3 zicht heeft en kan inspelen op de ondersteuningsbehoefte van scholen na invoering van Passend Onderwijs. Dit inzicht is verkregen door middel van literatuuronderzoek, vragenlijsten en interviews af te nemen bij ab'-ers, leerkrachten, intern begeleiders en directieleden

De onderzoeksvraag is:

Hoe kunnen we als dienst AB3 Amsterdam het dienstenaanbod afstemmen op de (ondersteunings)behoeften van PO¹scholen in regio Amsterdam West na invoering van Passend Onderwijs in 2013?

Met behulp van onderstaande deelvragen is geprobeerd een antwoord te vinden op de onderzoeksvraag.

- 1. Wat is het huidige dienstenaanbod en wat verwachten de ab'-ers werkzaam in regio West Amsterdam aan ondersteuningsbehoefte van de PO scholen na invoering van Passend Onderwijs in 2013?*
- 2. Wat zijn de huidige ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs en hoe bereiden scholen zich voor op Passend Onderwijs?*
- 3. Welke behoeften hebben scholen na 2013 bij invoering van Passend Onderwijs t.o.v. het huidige aanbod?*
- 4. Welke taken / rollen kan de ab'-er hebben na de invoering van Passend Onderwijs?*

De domeinen die ik hiervoor bestudeerd heb zijn:

- Huidige werkwijze en dienstenaanbod van de AB3 .
- Passend Onderwijs
- De ambulant begeleider binnen Passend Onderwijs.

¹ PO: Primair Onderwijs

De deelnemers van dit onderzoek hebben aangegeven dat er een behoefte blijft bestaan aan de expertise van de cluster 3 ab'-er. Zij zien een rol voor de ab'-er gericht op de leerling, leerkracht, schoolsysteem en op ouders. In hoofdstuk vier ga ik hier dieper op in. Het begeleiden van scholen als voorbereiding op Passend Onderwijs wordt door scholen en ab'-ers gezien als een nieuwe rol voor de komende tijd. Uit de literatuur, vragenlijsten en interviews blijkt dat het van belang is om nog meer vraaggericht te gaan werken. Op dit moment heeft een ab'-er een vast aantal begeleidingsuren per leerling ongeacht de zorgbehoefte van de leerling.

Aanbevelingen voor de dienst AB3 en de ab'-er

- Het huidige HGW format voor het begeleidingsplan (bijlage 9) aanpassen zodat het format meer oplossingsgericht is. Een voorstel hiervoor is in bijlage 10 te lezen.
- Een overzicht van het aangescherpt dienstenaanbod van AB3 met daaraan gekoppeld de bijbehorende begeleidingsuren van de ab'-er. Begeleidingsactiviteiten ingedeeld naar begeleiding gericht op leerling, leerkracht, school, ouders, experts en workshops. (bijlage 8) Dit begeleidingsaanbod begin schooljaar 2011 delen met scholen.
- Op het aangescherpte begeleidingsaanbod een aantal nieuwe begeleidingsactiviteiten toevoegen. Dit is te vinden in bijlage 8.
- Oplossingsgerichte vragen stellen tijdens overleg op school. In bijlage 11 staan voorstellen van oplossingsgerichte vragen die de ab'-ers kunnen stellen.
- Participeren in diverse netwerken door de ab'-er en de dienst AB3

Concrete acties voor de onderzoeker:

- 1 De onderzoeker zal op de scholen waar ondersteuning is gevraagd bij het opstellen van het zorgprofiel, zorgstructuur en het werken met HGW dit als begeleidingsactiviteit voor schooljaar 2011-2012 opnemen in het begeleidingsplan.
- 2 De onderzoeker zal in september 2011 het voorstel van het aangescherpte begeleidingsaanbod, het aangepaste begeleidingsplan en de oplossingsgerichte vragen aan de leidinggevende en team van de dienst AB3 voorleggen.

- 3 De onderzoeker zal vanaf schooljaar 2011-2012 een aantal van de oplossingsgerichte vragen uit bijlage 11 stellen bij overleg op school.
- 4 De onderzoeker zal in schooljaar 2011-2012 de module Oplossingsgericht werken bij Fontys volgen.

Daar de vraag zo divers is ligt er een risico dat de dienst zich af vraagt waar zij voor staat. Hoe en waarin onderscheidt de dienst AB3 zich van concurrenten? De dienst AB3 en de ab'-ers zullen moeten proberen alle kansen en mogelijkheden rondom de ontwikkelingen van Passend Onderwijs zien te benutten.

Introductie

Hoe ben ik ambulant begeleider geworden?

In 1991 heb ik het diploma van de Hoger Beroeps Opleiding (HBO) Creatief Educatief Werk behaald. Daarna heb ik een aantal jaren in het toerisme gewerkt. In 1996 heb ik het diploma voor de Pedagogische Academie Basis Onderwijs (PABO) behaald. Daarna heb ik twee jaar als leerkracht op een basisschool in Amsterdam gewerkt, Hier werd klassikaal lesgegeven en ik merkte dat ik een voorkeur had om meer naar het niveau en de onderwijsbehoeften van het kind te kijken en het onderwijs hierop te laten aansluiten. Vervolgens heb ik 9 jaar als leerkracht op een Jenaplan school gewerkt. Hier werd meer gekeken naar de belevingswereld, het niveau en onderwijsbehoeften van het kind. In deze periode heb ik twee kinderen gekregen. Na elf jaar te hebben lesgegeven aan basisschoolleerlingen zocht ik een andere baan. Ik wilde graag het lesgeven combineren met coachende taken. Dit vond ik in de functie docent/stagebegeleider op een Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO) voor volwassenen. Ik gaf hier les aan onderwijsassistenten. Hierbij kon ik mijn ervaring als basisschoolleerkracht goed gebruiken. De stagebegeleiding geven vond ik inspirerend om te doen bij deze baan. Deze coachende rol lag mij goed. Het werken met volwassenen was een prettige afwisseling. Aan het eind van het schooljaar heb ik mijn derde kind gekregen. Deze periode heeft mij de mogelijkheid gegeven om rustig na te denken over de volgende stap in mijn carrière. Ik besloot om te solliciteren naar de baan als ambulant begeleider. In mijn baan als stagebegeleider op het MBO heb ik gemerkt dat het begeleiden en coachen mij goed beviel. Ik wilde in mijn nieuwe baan een aspect van coachen en begeleiden hebben. In januari 2009 ben ik gestart met het werken als ambulant begeleider voor de Dienst Ambulante Begeleiding cluster 3 steunpunt Amsterdam., AB3. Toen ik startte kreeg ik vooral leerlingen met een Lichamelijk Gehandicapt (LG) indicatie. Er kwamen steeds meer leerlingen bij die een Zeer Moeilijk Lerende (ZML) of een Langdurig Ziek (LZ) indicatie hadden. Dit schooljaar heb ik zestien nieuwe leerlingen gekregen omdat de dienst AB in regioteams is gaan werken. Ik werk in de regio West van Amsterdam. Op dit moment begeleid ik zestien leerlingen waarvan elf met een LG, twee met een LZ en drie met een ZML indicatie. In de problematiek van de LG leerlingen was ik na een jaar werken als ambulant begeleider behoorlijk thuis. Ik merkte dat mijn kennis over de LZ en ZML leerlingen in het begin tekort schoot en ik geen idee had wat

scholen van mij of de dienst wilde. Het maakte dat ik oplossingsgericht en vraaggestuurd scholen tegemoet trad. Welke hulpvragen hebben de scholen? Hoe kan ik daar op inspelen?. Op deze manier merkte ik dat het niet het allerbelangrijkste was om informatie en adviezen over de LZ of ZML leerlingen aan scholen te geven maar dat het veel prettiger werkte om in te spelen op de vragen die de scholen hadden.

De keuze voor het onderzoek.

Bij het sollicitatiegesprek werd aangegeven dat ik geacht werd de opleiding Master Special Educational Needs (SEN) te volgen en te behalen. Alle collega's zijn in het bezit van dit diploma of zijn bezig dit diploma te behalen. Ik vind dat er veel geïnvesteerd wordt in de expertise van de medewerkers bij de dienst AB3. Bij mijn werk als ambulant begeleider merk ik dat ik van vele markten thuis moet zijn omdat ik zoveel verschillende leerlingen met verschillende indicaties op verschillende scholen begeleid. Ik heb de afgelopen twee jaar dan ook heel erg veel geleerd en beschik net als mijn collega's over specifieke kennis van het onderwijs aan LG, LZ en ZML leerlingen. Hierin ben ik mezelf nog steeds aan het ontwikkelen en leer elke dag nog bij. Dit komt doordat elke leerling een andere beperking heeft, in een andere situatie zit, en dit andere onderwijsbehoeften tot gevolg heeft. Doordat ik als ambulant begeleider ernaar streef om zoveel mogelijk op de ondersteuningsbehoefte en de hulpvragen van scholen in te spelen vergroot ik elke dag mijn expertise op het gebied van de verschillende Leerling Gebonden Financiering (LGF) leerlingen. Erachter komen wat de hulpvragen van Primair Onderwijs (PO) scholen zijn en vervolgens hierop in te spelen en scholen kunnen ondersteunen vraagt veel van de expertise van mij als ambulant begeleider en van de dienst AB3.

Als Passend Onderwijs wordt ingevoerd verwacht ik op basis van deze tekst over bekostiging van de nieuwe koers Passend Onderwijs (brief heroverweging Passend Onderwijs, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap , OCW, januari 2010) dat veel van de expertise van de dienst ambulante begeleiding cluster 3 verloren zal gaan doordat scholen niet meer verplicht zijn expertise bij de dienst AB3 af te nemen.

Binnen Passend Onderwijs wordt het geld voor extra ondersteuning toegekend aan de samenwerkingsverbanden weer samen naar school (wsns) en vo, die de middelen verdelen over de scholen. Daarbij volgt geld de taken en leerlingen. Samenwerkingsverbanden maken zelf, na instemming door de

medezeggenschap, de keuze hoe de beschikbare middelen over de scholen en leerlingen worden verdeeld.

Ik zou het erg jammer als de expertise van mijn collega's en mijzelf wellicht op termijn zal verdwijnen als scholen niet meer verplicht zijn om expertise van de dienst af te nemen.

Hieruit voortvloeiend kwamen bij mij vragen op als:

- -op welke manier kunnen we ervoor zorgen dat deze expertise niet verloren gaat?
- -wat zijn de behoeftes van scholen?
- -welke diensten bied ik en welke diensten bieden mijn collega's?
- wat biedt de dienst AB3 ?
- welke diensten willen de scholen?
- wat moet er in ieder geval blijven?
- welke rol kan ik als ambulant begeleider hierin spelen?

Met deze vragen ben ik tot de keuze van mijn onderzoeksvraag gekomen.:

Hoe kunnen we als dienst AB3 Amsterdam het dienstenaanbod afstemmen op de (ondersteunings)behoeften van PO scholen in regio West Amsterdam na invoering van Passend Onderwijs in 2013?

Waar voer ik het onderzoek uit en met wie?

Ik voer het onderzoek uit op drie PO scholen waar één of meerdere leerlingen met een LGF indicatie cluster 3 worden begeleid. Ik wil weten welke diensten er door scholen worden afgenomen en welke diensten ze in de toekomst willen afnemen. Hiervoor heb ik informatie van leerkrachten, intern begeleiders en directie van PO scholen en ab'-ers van de dienst AB3 nodig.

Hierbij zal ik informatie over Passend Onderwijs, ondersteuningsbehoeften, huidige dienstenaanbod van de dienst AB3, de huidige ontwikkelingen op de dienst nodig hebben.

Wat hoop ik te bereiken?

Door het doen van dit onderzoek hoop ik een overzicht te krijgen waar scholen behoefte aan hebben. Ik hoop dat ik na het onderzoek nog beter weet wat de scholen willen. Ik wil dit weten vanwege de veranderingen die op komst zijn door bezuinigingen en de invoering van Passend Onderwijs. Ik hoop te bereiken dat er een actueel overzicht komt van diensten en producten waar scholen behoefte aan hebben zodat de dienst AB3 en ikzelf hierop in kunnen spelen bij de invoering van Passend Onderwijs. Dit onderzoek geeft feedback op het huidige dienstenaanbod. Het resultaat van dit onderzoek is een aangescherpt dienstenaanbod van de dienst AB3. Voor de dienst AB3 betekent dit een goed overzicht over de behoeften van de scholen en hier kan bij de invoering van Passend Onderwijs op ingespeeld worden. Voor mij persoonlijk biedt dit onderzoek duidelijkheid over wat mijn rol als ambulant begeleider zou kunnen zijn.

Hoofdstuk 1

De aanleiding om dit onderzoek te doen is de onduidelijkheid over de rol als ambulant begeleider bij de invoering van Passend Onderwijs. Op welke manier kan de deskundigheid van de ambulant begeleiders worden ingezet bij invoering van Passend Onderwijs?

Er zijn meerdere definities te vinden van Passend Onderwijs. S. Sarphatie,(2011, p. 12) noemt onderstaande elementen die terugkeren in de verschillende definities:

- *‘Een dekkend onderwijszorgarrangement voor kinderen,*
- *Een arrangement van hoge kwaliteit,*
- *Thuisnabij onderwijs,*
- *Passend Onderwijs is vraaggestuurd*

Schoolbesturen hebben een zorgverplichting om voor alle leerlingen die zijn aangemeld een onderwijszorgaanbod te bieden. Wanneer de school dat niet zelf kan bieden doet de school een beroep op haar partners in en om de school om dat passende aanbod wel te kunnen doen. Nu zijn scholen verplicht expertise van de AB3 dienst af te nemen. Binnen Passend Onderwijs kunnen scholen zelf een keuze maken waar ze de expertise vandaan halen. Voor de ambulante begeleidingsdiensten betekent dit dat er geen bestaansrecht meer is, omdat de financiering stopt. Ik zou het jammer vinden als de expertise van de AB3 verloren zou gaan doordat de scholen geen expertise meer afnemen van de AB3. Ik vraag me af aan welke diensten / expertise de scholen behoefte hebben. Als het aanbod van AB3 wordt aangescherpt willen scholen die expertise dan nog afnemen bij invoering van het Passend Onderwijs? Ik wil op hoogte zijn van de actuele situatie rondom Passend Onderwijs en de rol die AB3 en ik als ambulant begeleider hierin zouden kunnen vervullen. Ik wil graag weten aan welke diensten behoefte is bij de PO scholen in Amsterdam Hoe kunnen wij als ambulant begeleiders bij de dienst AB3 onze dienstenaanbod afstemmen op de behoeften van de scholen.

Ik wil in het kader van de opleiding Master Special Educational Needs mijn praktijkonderzoek richten op mijn verlegenhedsituatie en de toekomst van de dienst AB3.

Met behulp van onderstaande deelvragen probeer ik een antwoord te vinden op de onderzoeksvraag.

Deelvraag 1

Wat is het huidige dienstenaanbod en wat verwachten de ab'-ers werkzaam in regio West Amsterdam aan ondersteuningsbehoefte van de PO scholen na invoering Passend Onderwijs in 2013?

Deelvraag 2

Wat zijn de huidige ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs en hoe bereiden scholen zich voor op Passend Onderwijs?

Deelvraag 3

Welke behoeften hebben scholen na 2013 bij invoering van Passend Onderwijs t.o.v. het huidige aanbod?

Deelvraag 4

Welke taken / rollen kan de ab'-er hebben bij de invoering van Passend Onderwijs?

Huidige situatie

Sinds 1 januari 2009 ben ik werkzaam als ambulant begeleider bij AB3. AB3 is onderdeel van de bij het Regionaal Expertise Centrum (REC) Noord Holland cluster 3 behorende scholen voor speciaal onderwijs. Als ambulant begeleider zorg je in samenwerking met school en ouders ervoor dat de leerling in staat wordt gesteld om goed onderwijs te kunnen volgen. De ambulant begeleider wordt vanuit de dienst ondersteund door een multidisciplinair team met specialisten als een verpleegkundige, psycholoog, orthopedagoog, ergotherapeut, vakleerkracht bewegingsonderwijs en fysiotherapeut. De ambulant begeleider begeleidt door de school te ondersteunen, te informeren en te adviseren over de speciale zorg die de leerling nodig heeft. (www.abamsterdam.nl januari 2011) In het artikel van Rob Boerman (2008) wordt de onstuimige ontwikkeling en de veranderende rol van de ambulant begeleider beschreven. Bij het ontstaan in 1985 stond de individuele leerlingbegeleiding centraal. Op deze manier werd ambulante begeleiding niet

effectief ingezet. Na 1995 kwam de focus te liggen op de ondersteuning van de leraar in de klas. De ambulant begeleider bood handreikingen hoe de leraar zou kunnen omgaan met de speciale leerling in de reguliere onderwijssituatie. Met de invoering van de Wet op de Expertise Centra (2002) en de Leerling Gebonden Financiering zijn ambulant begeleiders anders gaan denken over hun vak. Niet de ambulant begeleider maar de reguliere school zelf werd verantwoordelijk voor het onderwijs aan de leerling. Na 2008 wordt de ambulante begeleiding gegeven op basis van een handelingsplan waarin ouders en school met wederzijdse overeenstemming de verdeling van extra middelen en de doelen van de begeleiding hebben vastgelegd. In het begeleidingsplan van de ambulant begeleider worden activiteiten genoemd als: informatie overdracht, voortgangscontrole, gesprekken met de leraar, coördinatie van de begeleiding van deze leerling, en het aanreiken van specifieke methodieken en materialen.

Gewenste situatie

Ik verwacht dat mogelijke uitkomsten van dit onderzoek zullen leiden tot een vernieuwd en of veranderd diensten- en productenaanbod van de dienst AB3. Na dit onderzoek hoop ik dat er een aangescherpt dienst/ productaanbod voor de dienst AB3 ligt. Daarnaast hoop ik dat ik duidelijkheid zal verkrijgen over de rol van de ambulant begeleider bij invoering van Passend Onderwijs.

Wat is er al gedaan?

Er zijn meerdere veldinitiatieven van scholen en samenwerkingsverbanden in Nederland waarbij wordt gewerkt met een nieuwe manier van begeleiden.

Hier volgen twee voorbeelden:

-Stichting Gewoon Anders (www.gewoonanders.nl, januari 2011)

Stichting Gewoon Anders (SGA) is een stedelijk, clusteroverstijgend expertisecentrum voor speciale onderwijsondersteuning en onderwijs in Almere. Zij begeleidt leerlingen met een handicap of stoornis die in aanmerking komen voor een indicatie voor speciale onderwijszorg.

Vanaf schooljaar 1997-1998 voeren alle scholen met hulp van Stichting Gewoon Anders in Almere een experiment uit in het kader van de wet leerlinggebonden financiering (2003). Een van de doelstellingen van het experiment is om leerlingen met een handicap of stoornis, samen met andere leerlingen, onderwijs te laten volgen op een school voor regulier onderwijs.

Het “experimentele” gehalte van Stichting Gewoon Anders zit in het creëren van alternatieve onderwijsmodellen vanuit een visie van integratie en met oog voor de keuzevrijheid van ouders. Kiezen voor een school in de buurt is sindsdien mogelijk in Almere.

-Expertisecentrum Rijnstreek

Sinds de oprichting van Samenwerkingsverbanden (SWV) WSNS Rijnstreek wordt de scholen ondersteuning geboden in de vorm van Zorgarrangementen. Er is gestart met ambulante begeleiding gericht op leerlingen. Inmiddels is dit uitgegroeid naar preventieve ambulante begeleiding, waarbij de begeleiding zich richt op ondersteuning van de leerkrachten, zodat de expertise van de leerkracht in het SWV vergroot wordt en er meer kinderen binnen het basisonderwijs kunnen blijven. Er zijn zestien arrangementen beschikbaar.

Hoofdstuk 2 Theorie

In dit hoofdstuk probeer ik antwoord te geven op een aantal deelvragen vanuit de literatuur. Ik heb hiervoor de volgende domeinen bestudeerd:

- Huidige werkwijze en dienstenaanbod van de AB3 .
- Passend Onderwijs; een update van de ontwikkelingen.
- De ambulant begeleider binnen Passend Onderwijs. Nieuwe rollen en taken.

2.1 De AB3

De werkwijze van de dienst AB3 Amsterdam.

Vanuit AB3 wordt ambulante begeleiding verzorgd aan leerlingen met een cluster 3 indicatie in het regulier onderwijs. De ambulant begeleiders worden ondersteund door een team van specialisten: orthopedagoog, psycholoog, sociaal verpleegkundige, ergo- en fysiotherapeut, en een vakleerkracht bewegingsonderwijs. AB3 werkt vanuit handelingsgerichte diagnostiek, Handelings Gericht Werken (HGW). Uitgangspunten voor de begeleiding zijn de hulpvragen van school, ouders en leerling. Vanuit de ontwikkelingsgebieden cognitief, medisch, motoriek, sociaal emotioneel, werkhouding/zelfstandigheid worden de hulpvragen in kaart gebracht. De ambulant begeleider maakt gebruik van verschillende instrumenten. Het denken en handelen vanuit het handelingsgericht werken is daarbij leidend. Het kind staat centraal met zijn mogelijkheden en beperkingen. Via HGW worden de hulpvragen op elkaar afgestemd zodat zorg en begeleiding op maat kunnen worden aangeboden.

Huidig dienstenaanbod

Met de ambulante begeleiding wordt expertise op het gebied van de handicap, ziekte of stoornis naar de reguliere school gehaald. De ambulante begeleiding is bedoeld om het onderwijs op de reguliere school mogelijk te maken voor de specifieke leerling. In bijlage 1 is de informatiebrief voor scholen en ouders van 2010-2011 te lezen. Hierin staat wat de dienst AB3 aan begeleiding kan bieden. In bijlage 2 is de werkwijze van de dienst AB3 te lezen.

In het interne document concept Menukaart in bijlage 3 staat wat de dienst AB3 kan bieden en wat de ureninzet van de rugzak AB is. Dit is schooljaar 2010-2011 een intern document. Door middel van de informatiebrief, nieuwsbrief en de folder wordt het dienstenaanbod en de mogelijkheden tot begeleiding aan de scholen kenbaar gemaakt. De overige mogelijkheden van begeleiding zoals die op het concept menukaart staan komen afhankelijk van de hulpvraag in een gesprek tussen school en de ambulant begeleider aan de orde. Mijn aanbeveling is om de aangescherpte menukaart aan de start van schooljaar 2011-2012 met scholen te delen. Het aangescherpte begeleidingsaanbod is te vinden in bijlage 8

2.2 Passend Onderwijs

Op de website van Passend Onderwijs (www.passendonderwijs.nl, juni 2011) is te lezen: *“....passend onderwijs staat voor maatwerk in het onderwijs. Voor elk kind en iedere jongere onderwijs dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en talenten’*

De definitie van Passend Onderwijs volgens het ministerie van OCW (2010), de rijksoverheid.

Passend Onderwijs betekent dat elk kind onderwijs krijgt dat het beste bij zijn of haar talenten en beperkingen past. Ook de kinderen met een stoornis, ernstige ziekte of handicap. Zij kunnen extra hulp krijgen op een reguliere school of op een school voor speciaal onderwijs. Om te garanderen dat alle leerlingen onderwijs krijgen dat bij hen past, wordt per 1 augustus 2012 de zorgplicht ingevoerd. Scholen en schoolbesturen worden dan verplicht te zorgen voor een passende onderwijsplek en Passend Onderwijs voor elke leerling.

Volgens Mevr. Bijsterveldt-Vliegenthart (2011) hebben scholen in het primair onderwijs in het nieuwe stelsel een zorgplicht. Dit betekent dat wanneer ouders hun kind op een bepaalde school aanmelden, deze school de taak heeft dit kind een zo goed mogelijke plek in het onderwijs te bieden. Als de school het kind zelf geen Passend Onderwijs kan bieden, heeft de school de taak binnen het samenwerkingsverband het kind een zo goed mogelijke plek op een andere school aan te bieden. Bij de vervulling van de zorgplicht moet rekening worden gehouden met de zorgbehoefte van het kind en met de voorkeuren van ouders, maar ook met de mogelijkheden die een school heeft om de leerling Passend Onderwijs te bieden.

Er wordt 300 miljard bezuinigd. Minister Bijsterveldt-Vliegenthart (2011) zegt dat het reguliere schooldeel van de rugzak blijft bestaan. De ambulante begeleiding blijft voor 45% bestaan. De overige 55% gaat naar de Samenwerkingsverbanden. Zij krijgen het zorgbudget en verdeelt de zorg en de middelen. Deze veranderingen maakt dat wij als dienst AB3 goed moeten nadenken over de rol van ambulant begeleiders bij de invoering van Passend Onderwijs.

2.3 De ambulant begeleider binnen Passend Onderwijs

Nu zijn scholen verplicht expertise van de AB3 af te nemen. Binnen Passend Onderwijs kunnen scholen zelf een keuze maken waar ze de expertise vandaan halen. Het Samenwerkingsverband (SWV) verdelen de zorg en de middelen. Passend Onderwijs heeft gevolgen voor de rol van de AB diensten binnen de zorgstructuur van de scholen. De dienst AB3 moet meer zichtbaar worden voor de scholen. Johan Struik (2005) is van mening dat de toegevoegde waarde van de ambulant begeleider voor de ontvangende school niet altijd duidelijk is. *'Als de kwaliteit van de ondersteuning is goed is maar de acceptatie ervan laag zal het effect niet groot zijn.'* Van den Berg (1995) heeft hier een formule bij gemaakt: effect = kwaliteit X acceptatie. Om deze acceptatie te verhogen zegt Struik (2005) dat *'De diensten ambulante begeleiding zich moeten instellen op een voortdurend afstemmen op de klant. Niet de eigen expertise als uitgangspunt nemen maar de vragen en mogelijkheden van de school als uitgangspunt nemen.'* Volgens van der Krabben (2001) vraagt het specifieke vaardigheden om die vraagverheldering goed vorm te geven. De ambulant begeleider zet zo zijn expertise in om de vraag van de school zo duidelijk mogelijk te krijgen. Hij zegt dat als je in staat bent om verschillende rollen aan te nemen, flexibel met de klantvraag kan omgaan en bereid bent om samen met school op zoek te gaan naar oplossingen je dan de sleutel voor succesvolle ambulante begeleiding in handen hebt.

Volgens Fuite, Rood en Haaijer (2011) *'vraagt de verandering van aanbodgericht naar vraaggericht om extra aandacht voor de ontwikkeling van de tweede professionaliteit van ambulant begeleiders.'* De huidige rol wordt, volgens de auteurs, eerste professionaliteit genoemd en bestaat uit: expert, begeleider, coach, trainer, adviseur en bemiddelaar. Deze rol moet onderhouden worden om meerwaarde te

kunnen bieden in het regulier onderwijs. De auteurs stellen dat de ab'-ers oplossingsgericht moeten begeleiden. De tweede professionaliteit bestaat uit: onderhandelaar, acquisiteur, netwerker, relatiemanager, ontwikkelaar en mediator. Als dit goed ontwikkeld is kunnen ab'-ers goed inspelen op de vraag van de scholen. De derde professionaliteit bestaat uit: kunnen werken en analyseren met beschikbare elektronische data.

Er zijn meerdere artikelen en publicaties geschreven over de veranderende rol van de ab'-er en AB diensten.

-Op een conferentie van de Landelijke Beroepsgroep ambulant Begeleiders (LBaB) op 19-11-2010 geeft Rob Boerman een aantal voorbeelden van creatieve inzet van ambulante begeleiding die hij het afgelopen jaar was tegengekomen.

Daarbij ging het bijvoorbeeld om:

- detachering van een ambulant begeleider op de basisschool;
- een ambulant begeleider die optreedt als co-teacher;
- een ambulant begeleider die de sociale vaardigheidstraining geeft;
- een school die alle AB vanuit één REC betreft en vervolgens vanuit die middelen een ambulant begeleider en een onderwijsassistente plaatsen om die zorg vorm te geven.

Rob Boerman (2008) beschrijft in het artikel 'Hoe een ambulant begeleider voor beweging zorgt' dat de mogelijke werkzaamheden van de ambulant begeleider op drie verschillende niveaus kunnen plaatsvinden; de leerling, de school en het samenwerkingsverband. Boerman ziet de meeste mogelijkheden voor de ambulant begeleider op het niveau van de leerling, klas en school. De onderwijsbehoefte van de leerling is voor hem het belangrijkste niveau. De onderwijsbehoefte van de leerling is het uitgangspunt van handelen op school. In de klas kan de ambulant begeleider een bijdrage kunnen leveren als "co-teacher". Het samenwerkingsverband zou begeleidingsmogelijkheden kunnen creëren voor de zorgleerlingen op de scholen.

De LBaB heeft een aanvraag voor een onderzoek ingediend en gehonoreerd gekregen. IVA heeft onderzoek uitgevoerd naar de nieuwe taken en rollen van de ambulant begeleider

In de conclusie geven ze aan dat op onderstaande taken en rollen meer accent gelegd kan worden.

-Ondersteuning zorg en begeleiding gericht op het kind.

Specialist zijn in het begeleiden van de zorgleerling op basis van handelingsgericht werken. Daarnaast een adviserende rol bij toekomstige leer- en begeleidingstrajecten zoals doorlopende leerlijnen. Bewaker van het begeleidingstraject van de leerling.

-Coaching, training en ontwikkeling van leerkrachten, school en samenwerkingsverband.

Het signaleren van de professionaliseringsbehoefte van de leerkrachten. Het ontwikkelen en uitvoeren van ondersteuningstrajecten voor het team. Ontwikkelen van kennisoverdracht gericht op de praktijk. Ondersteunen van de school bij het handelingsgericht werken en het maken van handelingsplannen.

-Ondernemerschap

Managen van je eigen tijd, werknemer zijn in een flexibele organisatie. Jezelf op de kaart zetten door zichtbaar te zijn voor scholen. Jezelf profileren binnen de samenwerkingsverbanden. Nieuw aanbod genereren.

-Kenniscirculatie

Door te participeren in diverse netwerken. Ervoor zorgen dat je “expert” blijft en de (nieuwe) kennis in school brengen. Coördinator zijn en de benodigde experts in school brengen.

Hoofdstuk 3

3.1 Opzet van het onderzoek

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet welke onderzoeksmethode wordt gebruikt om data te verzamelen en de deelvragen te kunnen beantwoorden.

3.2 Onderzoeksvragen en deelvragen

Onderzoeksvraag:

Hoe kunnen we als dienst AB3 Amsterdam het dienstenaanbod afstemmen op de (ondersteunings)behoeften van PO scholen in regio West van Amsterdam na invoering van Passend Onderwijs in 2013?

Deelvragen

1. Wat is het huidige dienstenaanbod en wat verwachten de ab'-ers werkzaam in regio West Amsterdam aan ondersteuningsbehoefte van de PO scholen na invoering Passend Onderwijs in 2013?

Hier wordt voor een gedeelte antwoord op gegeven in hoofdstuk 2 dmv van het dienstenaanbod te beschrijven. Door het afnemen van een semi gestructureerde vragenlijst bij ab'-ers die werkzaam zijn in regio west Amsterdam wordt een overzicht verkregen van de diensten die dit schooljaar door scholen worden afgenomen. Een semi gestructureerde vragenlijst leent zich zowel voor het verkrijgen van kwantitatieve gegevens als voor kwalitatieve gegevens. Volgens Harinck (2009, p115.116) zijn kwantitatieve gegevens:

'....de meetbare gegevens. Gegevens, die ofwel direct in een getal zijn uitgedrukt ofwel makkelijk tot getallen te herleiden zijn.'

Volgens Harinck (2009) zijn kwalitatieve gegevens:

'.....ongestructureerde gegevens een brede verscheidenheid aan gegevens, die met elkaar gemeen hebben dat ze niet zo gemakkelijk te verwerken zijn.'

Door een semi gestructureerde vragenlijst te gebruiken komen alle vragen en onderwerpen aan bod komen en er is voldoende ruimte voor toelichting.

2. Wat zijn de huidige ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs en hoe bereiden scholen zich voor op Passend Onderwijs?

Hier wordt d.m.v. het bestuderen van literatuur een antwoord op gegeven en staat beschreven in hoofdstuk 2. De meest recente ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs en de voorbereiding hierop door de scholen komt aan de orde door er tijdens het semi gestructureerde interview vragen over te stellen. Met de keuze voor het interview kan er direct worden ingespeeld op actuele thema's die voor het onderzoek van belang zijn en er kan inside informatie worden verkregen door het directe contact met betrokkenen. *'Dit geeft een mate van flexibiliteit.'* (Lange, Schuman, Montessori 2010, p 292)

3. Welke behoeften hebben scholen na 2013 bij invoering van Passend Onderwijs t.o.v. het huidige aanbod?

Hier wordt een antwoord op gevonden door interviews en vragenlijsten af te nemen met de betrokkenen. De behoefte die de scholen aangeven te hebben wordt gebruikt om de menukaart aan te passen met nieuwe begeleidingsactiviteiten en de bijbehorende uren.

4. Welke taken / rollen kan de ab'-er hebben bij de invoering van Passend Onderwijs?

Door het bestuderen van de literatuur heeft de onderzoeker een beeld gekregen van de mogelijke taken en rollen van de ambulant begeleider na invoering van Passend Onderwijs. In het praktijkonderzoek wordt d.m.v. vragenlijsten en interviews inzicht gegeven in wat de scholen en de ab'-ers zelf als mogelijke taken en rollen voor de ambulant begeleider zien.

De verzamelde gegevens worden in een matrix verwerkt.

Harinck (2009, p. 126): *'...een matrix dient dus om de antwoorden van meerdere personen en meerdere vragen compact weer te geven.'*

3.3 Onderzoeksvorm

Er is gekozen voor een actieonderzoek. Volgens de Lange, Schuman, Montessori (2010, p 108) *'is deze strategie bij uitstek geschikt voor professionals die de eigen beroepspraktijk willen onderzoeken met het doel deze te verbeteren of te vernieuwen'*. In het geval van dit onderzoek gaat het om de vernieuwing van het

dienstenaanbod van de dienst AB3 om het aanbod zoveel mogelijk op de vraag van de PO scholen te kunnen afstemmen. Als sterke kanten van het actieonderzoek noemen de Lange, Schuman, Montessori (2010, p 118) dat *'alle belanghebbende zoveel mogelijk bij worden betrokken'*. Er worden zoveel mogelijk betrokkenen rondom de dienst AB3 bevestigd. Er wordt gebruik gemaakt van het semi gestructureerde interview en de semi gestructureerde vragenlijst.

Interview

De Lange, Schuman, Montessori (2010, p. 292) noemen als sterke kanten van het interview o.a. *'....dat de onderzoeker rechtstreeks contact met diegenen die aan het onderzoek meedoen heeft'* Bij het interview worden er open en gesloten vragen gesteld zodat er kwalitatieve en kwantitatieve gegevens worden verkregen en geanalyseerd. Bij het uitwerken van de interviews wordt gebruik gemaakt van *'de geordende schoenendoos'*. (Harinck 2009 p 122). Deze wordt gebruikt om de kwalitatieve gegevens te verwerken.

Harinck (2009,p. 122,123) zegt over het geordende schoenendoosmodel het volgende:

'de onderzoeker kan ordening en structuur in het materiaal aanbrengen. Hij moet het verwerken en er zelf thema's in aanbrengen'.

Per deelvraag en de bijbehorende vragen zal ik de antwoorden van de verschillende betrokkenen verwerken.

Vragenlijst

Om te weten te komen wat de scholen dit schooljaar van de dienst AB3 afnemen wordt er een vragenlijst afgenomen bij vier ambulant begeleiders die werkzaam zijn op PO scholen in regio west van Amsterdam. Bij het ontwerpen van de vragenlijst wordt er o.a. gekeken naar de vragen uit het onderzoek van IVA. Hierdoor ontstaat er een lijst van vragen die gericht zijn op de ondersteuningsbehoefte van scholen. Voor de huidige afname van het begeleidingsaanbod door de scholen wordt een overzicht met het huidige begeleidingsaanbod van de AB3 gebruikt. De ambulant begeleider kan turven wanneer een dienst wordt afgenomen door een school. Zo worden er kwantitatieve gegevens verkregen die in een frequentietabel worden verwerkt. Volgens Harinck (2009, p. 117) biedt een frequentietabel structuur en overzichtelijkheid.

Daarnaast worden er middels een semi-gestructureerde vragenlijst ingevuld door vier ambulant begeleiders gegevens verkregen die een beeld geven over de te verwachten ondersteuningsbehoefte van scholen. Het onderzoek wordt afgenomen op drie scholen. Er zijn 16 deelnemers bij dit onderzoek betrokken.

<i>Betrokkenen</i>	<i>Methoden</i>	<i>deelvragen</i>
3 Intern begeleiders	interview	2,3,4
3 Directeuren	vragenlijst	2,3,4
6 Leerkrachten	vragenlijst	2,3,4
4 Ambulant begeleiders	vragenlijst	1,2,3,4

De vragenlijsten worden per mail verstuurd. De interviews worden op de scholen afgenomen. Per mail, telefoon en middels direct contact zullen respondenten worden gemotiveerd om mee te werken. Dit om de opbrengst zo hoog mogelijk te krijgen. Na twee weken wordt een herhalingsmail verstuurd met het verzoek om in te vullen en te retourneren.

Triangulatie

Triangulatie is volgens Harinck (2009, p. 77) *het gebruik van meerdere gegevensbronnen.... gaat het bij praktijkonderzoek vaak om betekenisgeving, om percepties van verschillende belanghebbenden*. In dit onderzoek heeft de triangulatie betrekking op verschillende typen informanten: ab'-ers, leerkrachten, intern begeleiders en directies. Dit heeft als voordeel dat vanuit vier standpunten de ondersteuningsvraag van de PO scholen duidelijk wordt. Triangulatie kan volgens Harinck (2009, p. 78) *ook betrekking hebben op het soort informatiebron*. In dit onderzoek worden drie verschillende informatiebronnen gebruikt: literatuuronderzoek, vragenlijst en interview. Daarnaast worden er kwalitatieve en kwantitatieve gegevens verkregen. Hiermee is de triangulatie gewaarborgd.

Validiteit en betrouwbaarheid.

Harinck (2009, p. 74) beschrijft validiteit op deze wijze:

'Heeft het instrument wel datgene te pakken wat we willen weten? Is de uitslag geldig? Klopt het beeld wel? '

Betrouwbaarheid omschrijft Harinck (2009,p. 73) als volgt:

'Met betrouwbaarheid wordt verwezen naar de herhaalbaarheid en de nauwkeurigheid van een meting'.

Om de betrouwbaarheid en validiteit te verhogen worden de interviews met behulp van een voice recorder opgenomen. Naar aanleiding van het afluisteren van de opname worden de kwalitatieve gegevens in "een geordende schoenendoosmodel" verwerkt. De interviews worden in uitgeschreven vorm toegevoegd in de bijlage. Mijn "critical friend" Harinck (2009, p 74), *'denkt kritisch mee over de ontwikkelde instrumenten en andere facetten van het onderzoek.'* Daarnaast worden drie onderzoeksmiddelen gebruikt om de zwakte van een instrument te ondervangen.

Ethiek.

Volgens de Lange, Schuman, Montessori (2010, p. 64) *'wordt vooral gewezen op twee aspecten die van belang zijn voor de ethiek in het praktijkgerichte onderzoek: zijn wijze van handelen en zijn integriteit'.* Bij het uitvoeren van het onderzoek wordt er rekening gehouden met de ethische aspecten tijdens het onderzoek zoals de Lange, Schuman, Montessori (2010, p 66,67,68) deze noemen door tijdens het gehele onderzoeksproces open en transparant te zijn. De resultaten van het onderzoek worden met de betrokkenen besproken. Alle fases en facetten van het onderzoek worden besproken met de critical friend.

Hoofdstuk 4 Data analyse

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de data-analyse en de resultaten, voortkomend uit de vagenlijsten voor de ab'-ers, leerkrachten, directieleden en de interviews met de intern begeleiders beschreven. Per deelvraag zijn de opbrengsten te lezen.

4.1 Deelvraag 1

Wat is het huidige dienstenaanbod en wat verwachten de ab'-ers werkzaam in regio West Amsterdam aan ondersteuningsbehoefte van de PO scholen in 2013 na invoering Passend Onderwijs ?

Om antwoord op deze vraag te krijgen is een vragenlijst afgenomen bij 4 ab'-ers werkzaam in de regio West van Amsterdam. In de frequentietabel 1 in bijlage 6 zijn de resultaten te lezen. Alle 4 ab'-ers noemen de invoering van pictogebruik en clusterdoorbroken overleg als begeleidingsactiviteiten na 2013.

Uit de matrix in bijlage 7 waarin de te verwachte hulpvraag van scholen met de verwachte hulpvraag van ab'-ers wordt vergeleken is af te lezen dat hier veel verschillen in zijn. De ab'-ers verwachten andere hulpvragen dan de scholen. Het is goed om zoals R. Haaijer ,(2011) aangeeft dat de tweede professionaliteit verder ontwikkeld zal moeten worden. Beheersing van deze professionaliteit stelt volgens Haaijer, (2011) ambulant begeleiders in staat om goed in te spelen op de vraag van de school. Hierbij is volgens (Haaijer 2011) een analytische en praktische houding nodig. Hij is van mening dat ab'-ers in de toekomst oplossingsgericht moeten adviseren.

4.2. Deelvraag 2

Wat zijn de huidige ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs en Hoe spelen de scholen hierop in?

Hier is d.m.v. het bestuderen van de literatuur voor een gedeelte een antwoord op gegeven en staat beschreven in hoofdstuk 2.

Hoe scholen hierop inspelen is een vraag in het interview. In bijlage 7 is de opbrengst van deze vraag uit het interview met de ib'-ers te lezen. Scholen bereiden zich voor op Passend Onderwijs door HGW in te voeren, financiën te berekenen voor

2013, scholing op het gebied van didactiek, onderwijsbehoeftes herkennen en klassenmanagement.

4.3. Deelvraag 3

4.3.a Welke behoeften hebben scholen na 2013 bij invoering van Passend Onderwijs?

Om antwoord op deze vraag te krijgen zijn er interviews en vragenlijsten afgenomen met intern begeleiders, leerkrachten en directieleden van 3 verschillende scholen. De respondenten hebben aangegeven anoniem te willen blijven. In het onderzoek worden de scholen genoemd als school A,B en C. Op elke school is 1 intern begeleider geïnterviewd, hebben per school 2 leerkrachten en 1 directielid de vragenlijsten ingevuld. In de onderstaande tabel is af te lezen aan welke diensten van het begeleidingsaanbod de respondenten behoefte hebben. In de laatste kolom is af te lezen welke ondersteuningsbehoefte de scholen zullen hebben volgens de ab'-ers.

Tabel 2 LK=leerkracht,I=intern begeleider,D=directie

Ja= deze behoefte hebben de respondenten

Diensten behoefte school en ab'-ers	A	B	C	% ABC	%
	Ja	Ja	Ja	ja	ab'-ers
	lk/i/d	lk-i-d	lk-i- d		ja
Ondersteuning en coaching van de leerkracht/ib bij uitvoeren handelingsplan	2-1-1	2-1-1	2-1-1	100%	75%
Co teaching	1-0-0	1-1-0	0-0-1	33%	75%
Individueel begeleiden van de leerling	2-0-1	1-1-1	1-1-0	83%	75%
Ondersteuning bij het maken van een handelingsplan	2-1-1	2-1-1	1-1-0	83%	50%
Onderhouden van contacten met behandelend therapeuten.	1-1-0	0-1-0	0-1-0	33%	25%
Communicatie met ouders	2-1-1	2-1-1	1-0-1	83%	50%
Voorlichting aan team en ouders over rugzak, inzet Ab of handicap	1-1-1	2-1-1	2-1-1	83%	50%
Ondersteunen en adviseren van school m.b.t. het ontwikkelen van beleid voor zorg aan cl 3 lln in het kader van Passend Onderwijs	2-1-1	2-1-1	2-1-1	100%	50%

Clusterdoorbroken overleg	0-0-0	0-1-1	0-0-1	25%	100%
Ondersteunen bij aanvragen van herindicatie	1-1-1	1-1-1	2-1-1	83%	0%
Verwijzen naar SBO en SO scholen ondersteunen	2-1-1	2-1-1	2-1-1	100%	75%
Begeleiden van de overstap naar VO	1-1-1	1-1-1	2-1-1	83%	50%
Observatie, nagesprek en verslaggeving	1-1-1	1-1-1	0-1-1	66%	50%
Demonstratie materialen en methodes, Ab boxen of uitvoeren met leerlingen.	2-1-1	0-1-1	2-1-1	83%	75%
Koffer op maat samenstellen.	1-0-0	0-1-1	0-0-0	25%	0%
SEO materialen bespreken	1-1-1	1-1-1	1-1-1	75%	75%
Opstellen van het ontwikkelingsperspectief van leerlingen.	2-0-1	2-1-1	2-1-1	91%	75%
Sova training STIP, Kids Skills of andere spelmaterialen.	1-0-0	0-1-1	1-1-0	41%	50%
Training en invoeren picto gebruik	0-1-1	0-0-1	2-0-1	50%	100%
Introduceren en implementeren van de ZML-leerlijnen (CED)	2-1-1	0-1-1	1-1-1	75%	75%
Stimulering van zelfstandig werken (Teacch, mandjessysteem)	1-1-1	1-0-1	2-0-1	66%	75%
Ergotherapeutisch onderzoek en advies	1-0-0	0-1-1	0-1-0	33%	25%
Meubilair aanvragen en passingen	1-1-0	0-1-1	0-1-0	41%	25%
Aanvragen faciliteiten bij UWV	1-1-1	0-1-1	1-1-0	58%	25%
Schrijfmotorisch onderzoek	1-0-0	1-1-1	0-1-0	41%	50%
ICT ondersteuning op gebied van de beperking (CAT team)	1-1-0	0-1-1	0-0-0	33%	25%
Observatie en advies bewegingsonderwijs docent	1-0-0	1-1-1	0-0-0	33%	75%
Psychologisch onderzoek	1-0-1	0-1-1	2-1-1	66%	50%
Psychodiagnostisch of Sociale redzaamheid verslag	0-0-0	0-1-1	0-1-0	25%	75%
Training Zeker	0-0-0	0-0-0	0-1-0	8%	92%
Workshop: als schrijven moeite kost	0-0-0	0-0-0	0-1-0	8%	92%
Workshop: sociale emotionele ontwikkeling	1-0-0	1-0-0	0-1-0	25%	75%
Workshop: taal voor ZML leerlingen	0-1-0	0-0-0	0-1-0	16%	84%

4.3.b Onderstaande begeleidingsactiviteiten worden in het begeleidingsaanbod van de AB3 gemist door de respondenten van de scholen

School A

Genoemd door de **directie**:

- Coaching van de ib'er bij de zorgstructuur.
- Ondersteunen bij het werken met HGW
- Ondersteunen bij klassenmanagement.

Genoemd door **ib'er**:

De ib'er heeft geen specifieke aanvullingen en wil mochten er andere vragen/behoefes komen graag met de ab'-er hierover in gesprek zodat een nieuwe begeleidingsactiviteit kan worden ingezet.

School B

Genoemd door de **leerkracht**:

- Ondersteuning van de ab'-er voor de ib'er op school.

Genoemd door **directie**:

- Ondersteuning van de ouders bij aanvragen van PGB
- Ondersteuning bij ouders bij nagaan wat onder de ziektekostenverzekering valt.

Genoemd door **ib'er** :

- Bijwonen van het zorgoverleg intern en extern.
- Ondersteuning bij het maken van deelhandelingsplannen.
- Overzicht van begeleidingsactiviteiten van AB3 en de uren die hiervoor staan.

School C

Genoemd door de **leerkracht**:

- Ondersteuning bij HGW
- Ondersteuning en advies bij klassenmanagement
- Met leerkracht onderwijsbehoefte van een leerling vaststellen advies hoe de leerkracht hiermee om kan gaan op de manier van HGW en OGW (oplossingsgericht)
- Gesprek met de leerkracht over coachingsvraag.

Genoemd vanuit **directie**:

- Ondersteuning bij het opstellen van een zorgprofiel
- Coachen op hulpvraag van de leerkracht

Genoemd door **ib'er**:

- Overzicht van begeleidingsactiviteiten van AB3 en de uren die hiervoor staan.

Uit het onderzoek blijkt dat de vragen divers zijn en verschillen per school en per type indicatie, ziektebeeld en onderwijsbehoefte van leerlingen. Struik (2005) zegt dat de diensten ambulante begeleiding zich moeten instellen op een voortdurend afstemmen op de klant. Niet de eigen expertise als uitgangspunt nemen maar de

vragen en mogelijkheden van de school als uitgangspunt nemen. Dit komt overeen met wat Haaijer (2011) omschrijft " Ambulante begeleidingsdiensten besteden minder aandacht aan de intake en het expliciteren van wederzijdse verwachtingen bij de aanvang van het begeleidingstraject. Er is te weinig aandacht voor het vaststellen van de gewenste opbrengsten van een begeleidingstraject. " Ab'-ers zullen het gehele jaar tijdens gesprekken op school moeten blijven afstemmen op de behoeften van de scholen omdat de vragen zo divers zijn.

Deelvraag 4

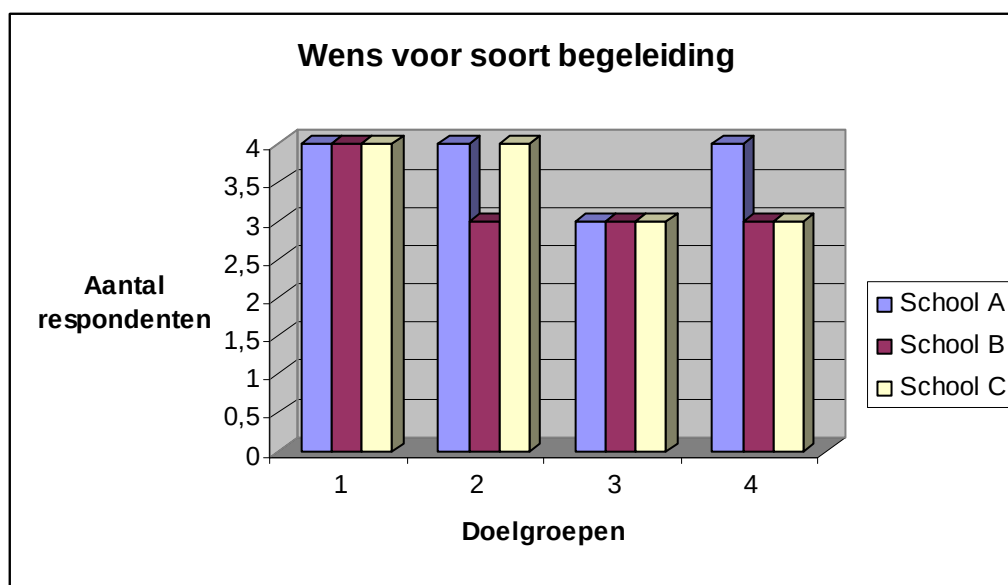
Welke taken / rollen kan de ab'-er hebben bij de invoering van Passend Onderwijs?

4.a Onderstaande taken/rollen zien de ab'-ers als mogelijkheid na invoering Passend Onderwijs voor de dienst AB3.

Gericht op leerling -Meer ondersteuning in de klas. (werken met kinderen) -Het geven van R.T. nav een specifieke hulpvraag. -Begeleiding richting voortgezet onderwijs -Op doelgroep gerichte specifieke R.T	Gericht op school (systeem) - Systeembegeleiding, bijv. het leiden van een werkgroep binnen een school, bijv. voor het invoeren van de CED-leerlijnen ZML. -Vormgeven van passend aanbod voor cluster 3 leerling. -Een coördinerende rol betreffende de zorgleerlingen. -Het opzetten van een zorgstructuur voor zorgleerlingen. -Actieve deelname aan o.a. Samenwerkingsverband. -Uitbreiden van de expertise van de school. -Ondersteuning bij de uitvoering HGW. -Coördinator en contactpersoon van externe experts. -Advies bij het maken van een zorgprofiel en de uitwerking hiervan.
Gericht op leerkracht -Kennisoverdracht: aanpak van kinderen met syndromen, ziektebeelden of beperkingen. -Coördineren/organisatie verschillende onderwijsbehoeften van kinderen.	Gericht op ouders -Contacten met ouders: acceptatie en alles in een breder perspectief plaatsen.

- Meer handen in de klas, iemand die de zorg voor een bepaalde leerling uit handen neemt.
- Begeleiding voor de professionalisering en ondersteuning van de leerkracht
- Co-teaching
- School Video Interactie Begeleiding
- Voorbeeldlessen geven n.a.v. een specifieke hulpvraag
- Koppeling tussen leerlijnen en materialen
- Aandragen van methoden en materialen op maat vooral voor zml leerlingen.

4.b Welke rollen en taken ziet de school voor de ab'-er na invoering Passend Onderwijs?

- 1 = Rol / taak gericht op de begeleiding van de leerling.
 2 = Rol / taak gericht op de begeleiding van de leerkracht.
 3 = Rol / taak gericht op de begeleiding voor de school.
 4 = Rol / taak gericht op de begeleiding voor de ouders.

In bovenstaande grafiek is af te lezen dat school A vooral begeleiding wenst op leerkracht en school. School B en C hebben een voorkeur voor begeleiding gericht op leerlingen en leerkracht. School B scoort even hoog op de begeleiding van de leerkracht, school en ouders.

In onderstaande schema's is uitgewerkt welke begeleiding de scholen voor de ab'-er zien.

School A

Begeleiden van	toelichting
Leerling	-ab'-er in voorbeeldrol bij instructie voortkomend uit hulpvraag van de leerkracht
leerkracht	-expertise overdracht mbt zml leerlingen -hulpvraag van de leerkracht achterhalen. -inspelen op verschillende vragen van leerkrachten. -praktische kennis overdragen. -ib'-er wil vooral begeleiding gericht op de leerkracht.
school	-de doorgaande lijn bewaken en bijsturen. -volgen van de uitvoering van het begeleidings- en handelingsplan - het zorgprofiel en de toepassing in de praktijk. -geen flex ab: ieder cluster heeft zijn eigen expertise.
ouders	-voorlichting mbt het vervolgonderwijs en verdere toekomst -begeleiding bieden bij acceptatieproblemen. -gesprekken met ouders over opvoeding. -gesprekken met school en ouders als mediator

School B

leerkracht	-Ideeën aandragen voor de begeleiding -begeleiding klassenmanagement -expertise overdragen.
school	-opzetten van de zorgstructuur. -begeleiden bij het zien van mogelijkheden van scholen. -stok achter de deur bij het uitvoeren van handelingsplannen. -ondersteunen bij het maken van handelingsplannen. -begeleiding in overleg met behoefte van betrokkenen -geen flex ab; expertise bij de afzonderlijke clusters laten.
ouders	-ab'-er die als neutraal persoon contacten met de ouders onderhoudt.

School C

school	-elk schooljaar opnieuw bekijken hoe de begeleiding vorm krijgt. -ondersteuning bij HGW -het zorgprofiel in de praktijk brengen -geen flex ab; specifieke kennis bij de clusters houden.
ouders	-ouders op weg helpen als ze vragen m.b.t. de opvoeding hebben -in de thuis/opvoedings situatie begeleiden.

Opvallend is dat alle drie de scholen aangeven geen flexibele ambulante begeleiding te willen. Zij hebben een voorkeur voor een ab'-er met specifieke kennis en expertise voor de cluster 3 leerlingen. De dienst AB3 is vanaf juni 2011 bezig om in schooljaar 2011-2012 flexibele ab aan scholen aan te bieden. De werkwijze is te lezen in bijlage 12. Tevens geven scholen aan dat ze na invoering Passend Onderwijs begeleiding door de ab'-er gericht op ouders te willen.

In hoofdstuk 5 volgen de conclusies en aanbevelingen gerelateerd aan de literatuur en onderzoeksvraag.

Hoofdstuk 5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden per deelvraag de conclusies genoemd. Er wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvraag en worden er aanbevelingen voor de dienst AB3 en de ambulant begeleider gedaan.

Deelvraag 1

Wat is het huidige dienstenaanbod en wat verwachten de ab'-ers werkzaam in regio Amsterdam West aan ondersteuningsbehoefte van de PO scholen na invoering Passend Onderwijs in 2013?

Conclusies:

De ab'-ers verwachten vooral vragen die gericht zijn op de leerling in de vorm van remedial teaching en ondersteuning in de klas. Haaijer (2011) beweert dat de ambulant begeleiders op dit moment veelal werkzaam zijn vanuit de expert rol en bieden meerwaarde op grond van hun specifieke kennis, expertise en deskundigheid. Haaijer (2011) denkt dat het aannemelijk is dat de tweede professionaliteit steeds belangrijker wordt. Uit de vragenlijst die door de ab'-ers is ingevuld is naar voren gekomen dat de begeleiding van de leerling valt onder wat Haaijer e.a.(2011) de eerste professionaliteit noemt. De ab'-er als coach, expert en begeleider. Bij de te verwachte hulpvragen gericht op de begeleiding van de leerkracht ligt het accent op het implementeren van ZML leerlijnen en advies van materialen m.b.t. ZML leerlingen. Dit is te verklaren doordat 2 van de 4 ab'-ers vooral ZML leerlingen in hun caseload hebben. Bij de vragen gericht op begeleiding van het school/systeem is er meer vraag te verwachten in het gebied van de tweede professionaliteit (2011 R. Haaijer e.a.) *'De ab'-er in de rol van mediator, relatiemanager en onderhandelaar.'*

Deelvraag 2

Wat zijn de huidige ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs en hoe spelen scholen hierop in?

Conclusies:

Rondom Passend Onderwijs is op dit moment nog veel onduidelijk. Minister Bijsterveld zal in juni 2011 met een brief hierover komen. De meest recente ontwikkelingen zijn te lezen in hoofdstuk 2.

De onderzochte scholen spelen op deze manier op de ontwikkelingen in :

- door leerkrachten te scholen op vaardigheden zoals klassenmanagement, omgaan met verschillen en onderwijsbehoeftes van kinderen herkennen.
- door het team te leren werken met HGW en hier scholing voor aan te bieden.
- door overzicht te krijgen van de beschikbare financiële middelen na invoering Passend Onderwijs.

Deelvraag 3:

Welke behoeften hebben scholen na 2013 bij invoering van Passend Onderwijs t.o.v. het huidige aanbod?

Conclusies:

De behoefte van de drie scholen uit dit praktijkonderzoek is divers. Alle drie de scholen willen graag begeleiding gericht op de professionalisering van de leerkracht, ondersteunen en adviseren van school mbt ontwikkelen van beleid voor zorgleerlingen in het kader van Passend Onderwijs, verwijzen naar (s)bo. De behoefte aan ondersteuning bij het opstellen van het ontwikkelingsperspectief scoort hoog. Het co-teachen waarvan Rob Boerman (2008) verwacht dat dit scholen dit graag willen komt in dit praktijkonderzoek niet naar voren. Slechts 33% van de ondervraagden wil co teaching van de ab'-er. Scholen geven aan dat zij de begeleiding eveneens op ouders gericht willen zien. Tijdens het gesprek over het begeleidingsplan kan een school aangeven dat ze een gedeelte van de begeleiding door de ab'-er gericht willen op ouders. Door de ondervraagden wordt als aanvulling op het huidig dienstenaanbod aangegeven dat ze begeleiding willen bij het werken met HGW. Scholen willen een overzicht van het dienstenaanbod van AB3 met de bijbehorende begeleidingsuren van de ab'-er en ondersteuning voor de ib'-er bij

uitvoering van de zorgstructuur. De ab'-er moet flexibel zijn en op nieuwe hulpvragen kunnen inspelen. Dit komt overeen met wat van der Krabben (2001) noemt in zijn artikel.

Deelvraag 4:

Welke taken / rollen kan de ab'-er hebben bij de invoering van Passend Onderwijs?

Conclusies:

Door de scholen en de ab'-ers worden de diverse taken en rollen genoemd bij invoering Passend Onderwijs. Deze zijn gericht op begeleiding van de leerling, leerkracht, school en/of ouders. Scholen noemen meer de begeleiding van de ouders dan de ab'-ers. Zij zien opvoedingsondersteuning als mogelijke nieuwe rol voor de ab'-er. Wat hier ook weer naar voren komt is de vraag naar het vaststellen van de professionaliseringsbehoefte van de leerkracht en het vaststellen van de hulpvraag. Scholen willen bovenal begeleiding op maat en een ab'-er die flexibel op de behoefte van de leerkracht/school kan inspelen. Op de website van Passend Onderwijs(www.passendonderwijs.nl, juni 2011) is te lezen is dat scholen onderwijs dienen aan te laten sluiten bij zijn of haar mogelijkheden en talenten Dit vraagt van een ab'-er een oplossingsgerichte vraagstelling in gesprekken over de leerling.

De dienst AB3 zou in het begeleidingsaanbod de begeleiding gericht op de ouders kunnen uitbreiden. Voorstellen hiervoor staan in bijlage 8 het aangescherpte begeleidingsaanbod. Rob Boerman (2008) ziet de meeste mogelijkheden voor de ambulant begeleider op het niveau van de leerling, klas en school. De onderwijsbehoefte van de leerling is voor hem het belangrijkste niveau en het uitgangspunt van handelen op school. Dit komt overeen met de vraag van de scholen om ondersteuning voor de leerkracht om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoefte van de zorgleerling in zijn klas. De conclusies van nieuwe taken en rollen uit het onderzoek van IVA komen overeen met de opbrengsten van dit onderzoek. Waarbij het accent volgens de scholen moet komen te liggen op o.a ondersteunen bij HGW, afstemmen op de behoefte van de leerkracht, begeleiding bij uitvoeren van de zorgstructuur, uitvoeren van ondersteuningstrajecten. Het goed begeleiden van scholen is mogelijk als de ab'-er vraaggestuurd werkt waarbij een school wel uit een dienstenaanbod kan kiezen. Haaijer (2011) stelt dat het gaat om

'het vinden van een juiste balans tussen het helpen de klant haar vraag te expliciteren en daarmee de juiste antwoorden te kunnen geven, en het handelen vanuit het eigen belang van de ambulant begeleider en de ambulante begeleidingsdienst.' Het begeleidingsaanbod "de menukaart" vraagt om een nieuwe structuur. Het kan ingedeeld worden naar begeleiding gericht op leerling, leerkracht, school, ouders en speciale ondersteuningstrajecten. Waarbij alle mogelijke diensten die de ab'-ers kunnen leveren vermeld zijn met een indicatie van de begeleidingsuren. Met de opmerking dat andere vormen van begeleiding bespreekbaar zijn met de ab'-er.

Hieronder is het antwoord op de onderzoeksvraag en zijn de aanbevelingen te lezen. De onderzoeksvraag:

Hoe kunnen we als dienst AB3 Amsterdam het dienstenaanbod afstemmen op de (ondersteunings)behoeften van Po scholen in regio Amsterdam West na invoering van Passend Onderwijs in 2013?

Uit de literatuur, vragenlijsten en interviews blijkt dat het van belang is om meer vraaggericht te gaan werken. Het accent meer op de vraag te richten dan op het aanbod. Een begeleidingsaanbod met een focus op de specifieke expertise van AB3 waarin de mogelijkheden voor begeleiding van ab'-ers van de dienst AB3 staan. Deze begeleidingsactiviteiten dienen gekoppeld te zijn aan een prijs of begeleidingsuren. Naast dit aanbod zal de ab'-er in gesprek moeten gaan met de school om de ondersteuningsbehoefte in kaart te brengen. Dit vereist van de ab'-er specifieke vaardigheden als onderhandelen, systeeminzicht en oplossingsgerichte gespreksvoering. De ab'-er zal meer aandacht moeten schenken aan de intake en het concreet maken van wederzijdse verwachtingen bij de start van het begeleidingstraject en de gewenste opbrengsten vaststellen.

Uit het onderzoek zijn een aantal begeleidingsactiviteiten gekomen die het aanbod van de AB3 kunnen aanvullen. Deze zijn te lezen in het aangepaste begeleidingsaanbod van de dienst AB3. De dienst AB3 en de ab'-ers zullen moeten proberen alle kansen en mogelijkheden rondom de ontwikkelingen van Passend Onderwijs zien te benutten door in gesprek te blijven met de scholen hoe zij zich voorbereiden op Passend Onderwijs en welke ondersteuning zij vragen na invoering van Passend Onderwijs. De uitkomsten en behoeften van de verschillende

deelnemers zijn divers en op verschillende gebieden gericht. De vraag van scholen hangt van verschillende factoren af waaronder leerkracht vaardigheden, onderwijsbehoefte leerling, schooltype, soort indicatie van de leerling. De dienst AB3 zal nog meer vraaggericht moeten gaan werken. Daar de vraag zo divers is ligt er een risico dat de dienst zich af vraagt waar zij voor staat. Hoe en waarin onderscheidt de dienst AB3 zich van concurrenten? Het is belangrijk voor de dienst AB om samen met de verschillende scholen nieuw aanbod te ontwikkelen. Hierdoor wordt het aanbod afgestemd op de vraag. Zoals uit de interviews met de ib'-ers blijkt vinden zij het prettig om uit een aanbod van begeleidingsactiviteiten te kunnen kiezen en mochten de school een vraag hebben die niet op het aanbod van begeleidingsactiviteiten staat moet de ab'-er indien mogelijk zo flexibel zijn om school te begeleiden met deze begeleidingsvraag. De focus van de dienst AB3 moet helder en duidelijk zijn voor de scholen, hierin kan de dienst AB3 zich onderscheiden van andere aanbieders. Een duidelijke strategiekeuze van de dienst AB3 is in het voortraject naar Passend Onderwijs wenselijk.

De onderstaande aanbevelingen en concrete acties van de ab '-er kunnen ervoor zorgen dat de dienst AB3 het begeleidingsaanbod op de behoefte van de scholen kan afstemmen.

Aanbevelingen voor de dienst AB3 en de ab'-er

- HGW format voor het begeleidingsplan aanpassen zodat het format meer oplossingsgericht is. Bijlage 10 is een voorstel voor een aangepast format.
- een overzicht van het begeleidingsaanbod van AB3 met de bijbehorende begeleidingsuren van de ab'-er. Begeleidingsactiviteiten ingedeeld naar begeleiding gericht op leerling, leerkracht, school, ouders, experts en workshops. Op dit dienstenaanbod moeten alle mogelijke diensten die AB3 zou kunnen leveren staan. Een voorstel voor het aangescherpte dienstenaanbod is te lezen in bijlage 8.
- Tijdens gesprekken met school over het begeleidingsplan en de activiteiten van de ab'-er zal de ab'-er oplossingsgerichte vragen stellen om zo de hulpvraag en de eerstvolgende stap naar boven te halen. Een voortdurend afstemmen op de mogelijkheden van de leerling, leerkracht en school is heel belangrijk . In bijlage 11 staan een aantal suggesties voor oplossingsgerichte

vragen die de ab'-ers kunnen stellen bij een overleg over het begeleidingsplan.

- Op het aangescherpte begeleidingsaanbod onderstaande aanvullingen toevoegen:
 - ondersteunen bij het werken met HGW.
 - scholen begeleiden bij de voorbereiding op Passend Onderwijs door ze bijvoorbeeld te ondersteunen in het opstellen van het zorgprofiel.
- Participeren in diverse netwerken door de ab'-er en de dienst AB3

Concrete acties voor de onderzoeker:

- 1 De onderzoeker zal op de scholen waar ondersteuning is gevraagd bij het opstellen van het zorgprofiel, zorgstructuur en het werken met HGW dit als begeleidingsactiviteit voor schooljaar 2011-2012 opnemen in het handelingsplan.
- 2 De onderzoeker zal in september 2011 het voorstel van het aangescherpte begeleidingsaanbod, het aangescherpte begeleidingsaanbod en de oplossingsgerichte vragen aan de leidinggevende en team van de dienst AB3 voorleggen.
- 3 De onderzoeker zal vanaf schooljaar 2011-2012 een aantal van de oplossingsgerichte vragen uit bijlage 11 stellen bij overleg op school.
- 4 De onderzoeker zal in schooljaar 2011-2012 de module Oplossingsgericht werken bij Fontys volgen.

Hoofdstuk 6 Evaluatie

Wat heeft dit onderzoek voor mij betekend?

Vanaf het moment dat ik nadacht over het onderwerp van mijn meesterstuk wilde ik een onderwerp dat actueel was en dat gekoppeld zou zijn aan Passend Onderwijs en de veranderende rol van de ambulant begeleider. Dat het actueel was zorgde ervoor dat ik in hoofdstuk 2 de ontwikkelingen m.b.t Passend Onderwijs regelmatig moest veranderen. Het onderzoek lag dicht bij mijn werk als ab'-er. Door het literatuuronderzoek kreeg ik steeds meer inzicht in de veranderende rol van de ab'-er. Passend Onderwijs, behoeften van scholen waren regelmatig onderwerp van gesprek op vergaderingen en studiedagen.

Hoe heb ik het onderzoek ervaren?

Het schrijven van het onderzoek heb ik als een behoorlijke klus ervaren. Dit kwam met name doordat ik het liefst in de praktijk bezig ben en de enige ervaring die ik had met het doen van onderzoek was 10 jaar geleden bij de opleiding Creatief Educatief Werk. Het verzamelen van de theorie. Ik vond het lastig om een keuze uit de verschillende theorieën te maken als inhoud voor hoofdstuk 2. Als ik het meesterstuk nu lees zou ik weer nieuwe theorieën in hoofdstuk 2 willen verwerken of toevoegen. Een keuze maken en hierbij blijven is een leerpunt in meerdere situaties voor mij. Mijn moeite met keuzes maken kwam in het onderzoeksproces regelmatig terug. Welke onderzoeksmethodologie ga ik gebruiken, welke vragen, wel of geen interview afnemen etc. Mede door de tijdsdruk die ik voelde werd het gemakkelijker voor mij om bij mijn oorspronkelijke keuze te blijven. Het kader van regels en de boeken van Harinck en Schumann hebben mij hierbij geholpen. Gaandeweg het onderzoek kreeg ik er meer plezier in het schrijven van het praktijkonderzoek. De momenten dat er feedback van mijn begeleider terug kwam vond ik moeilijk omdat ik dan zag hoeveel tekst ik nog zou moeten herschrijven. Het schrijven, herschrijven en de tekst aanpassen aan de APA normen heeft mij veel energie gekost.

Wat heb ik ervan geleerd?

Van het doen van dit onderzoek heb ik veel geleerd. Binnen de richtlijnen blijven, een tijdsplanning volgen, incasseren en geven van feedback, duidelijkheid over de rol van de ab'-er binnen Passend Onderwijs. Ik heb geleerd om mijn tijd zo efficiënt mogelijk

in te delen door de beschikbare uren te gebruiken voor het schrijven van dit onderzoek. Het omgaan met de tijdsdruk vond ik moeilijk. Dit komt met name door de combinatie van gezin, werk en studie.

Hoe is het gegaan?

Met het schrijven van dit laatste hoofdstuk realiseer ik me dat ik nu het onderzoek echt aan het afronden ben. Met pieken en dalen ben ik door het onderzoeksproces gegaan. Pieken waren er als ik een hoofdstuk kon opsturen naar mijn begeleider Marjolijn Loos, er vragenlijsten terugkwamen, ik interviews opgenomen had, ik contact met mijn critical friend Maaïke of begeleider had gehad. Dalen waren er in de tijd dat ik bezig was een startplan te schrijven, het starten met de data analyse en het herschrijven van de tekst na het ontvangen van de feedback.

Ervaren weerstand

Bij het verzamelen van de data heb ik weerstand ervaren. Bij een aantal respondenten heb ik veel moeite moeten doen om deze ingevuld terug te krijgen. Zij gaven aan dat zij vaak gevraagd worden om mee te doen aan een onderzoek. Toen ik alle data binnen had heeft het mij veel moeite gekost om de data te gaan analyseren. Het analyseren vond ik nadat ik eraan was begonnen erg leuk om te doen en wilde steeds meer in tabellen gaan zetten. Ik kwam steeds op vervolgvragen en onderzoeken die ik bij de scholen zou willen afnemen.

Samenwerking

De samenwerking met mijn collega en critical friend Maaïke en mijn begeleider vond ik erg fijn en zinvol. Het uitwisselen van ervaringen, het verhelderen van de vraagstelling, het informeren dmv feedback te geven en vooral de moed inspreken om weer door te gaan heeft mij in het onderzoeksproces heel erg geholpen. Feedback geven als critical friend aan Lenneke zorgde er mede voor dat ik structuur in mijn eigen meesterstuk kreeg. Maaïke heeft mij het gehele jaar door gemotiveerd en geholpen om de juiste keuzes te maken. Door vragen die zij stelde en feedback die zij gaf zag ik weer mogelijkheden om verder te schrijven. Mijn begeleider Marjolijn heeft mij ondersteund door dat zij de teksten snel van feedback voorzag zodat ik weer door kon gaan en geholpen werd het onderzoek op de juiste manier vorm te geven. Door de tips en adviezen van de critical friend en begeleider bleef ik dichtbij de onderzoeksvraag. Terwijl ik wachtte op mijn vragenlijsten kwam ik achter te liggen op mijn collega's uit het supervisie/ meesterstukgroepje. Ik kreeg de vorderingen van hen toegestuurd. Hier werd ik enerzijds erg zenuwachtig van, zou ik het wel halen?

Anderzijds gaven zij met hun meesterstuk mij inspiratie hoe verder te gaan met hoofdstuk 4 , 5 en 6 en hebben mij hiermee op weg geholpen.

Wat heeft het opgeleverd?

De twee gesprekken over mijn praktijkonderzoek die ik met mijn leidinggevende Mariëtte heb gehad zorgden ervoor dat ik concrete voorstellen heb gemaakt die voor de dienst AB3 bruikbaar zijn. Voor de dienst AB3 heeft het een aangepast begeleidingsaanbod opgeleverd. Het inzicht dat de dienst AB3 naast een vast aanbod vraag en oplossingsgericht scholen zal moeten benaderen. Voor ab'-ers is er een lijst met oplossingsgerichte vragen die gesteld kunnen worden tijdens een overleg op school. Daarnaast heeft dit onderzoek een aangepast oplossingsgericht format voor een HGW begeleidingsplan opgeleverd.

Voor mij persoonlijk heeft het duidelijkheid opgeleverd over de bijdrage van de ab'-er tijdens en na invoering van Passend Onderwijs. Ik ben in de praktijk al bezig met het stellen van oplossingsgerichte vragen en probeer te achterhalen wat ik na 2013 voor de scholen die ik begeleid kan betekenen.

Bij de aanbevelingen merkte ik dat ik naar mijn mening te weinig aandacht heb besteed aan de beleidsstrategie van de dienst AB3. Hier had ik meer aandacht in hoofdstuk 2 aan willen geven. De beleidstrategie is nu door de ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs en de samenwerking met cluster 4 ab'-er middels flex ab steeds meer een punt in vergaderingen en overleg op de dienst.

Gedurende het onderzoek kreeg ik steeds meer zicht op de veranderingen in het werkveld voor de ab'-er. Uit de vragenlijst en de interviews blijkt dat er nog veel onduidelijk is.

Onduidelijkheid over

- de vorm, die aan de Ambulante Begeleiding in de toekomst wordt gegeven,
- de gevolgen en de financiën van Passend Onderwijs
- de rol die ik als ab'-er ga krijgen binnen het Passend Onderwijs.

Dit onderzoek heeft bij mij een gerust gevoel opgeleverd dat ik er vertrouwen in heb dat er binnen Passend Onderwijs zeker behoefte van scholen blijft aan ambulant begeleiders met specifieke kennis omtrent zorg leerlingen binnen het cluster 3.

Ik ben mij er bewust van dat ik moet inspelen op de vraag van de scholen. Tijdens gesprekken probeer ik dit middels oplossingsgerichte vragen steeds meer te doen. Heel concreet de gewenste opbrengst bespreken zorgt ervoor dat ik mijn werk als

steeds zinvoller ga beoordelen. Ik zie de toekomst positief tegemoet ondanks de nog bestaande onduidelijkheid rondom Passend Onderwijs en denk dat de ab'-ers van AB3 een rol kunnen spelen om ervoor te zorgen dat de cluster 3 leerlingen binnen het reguliere onderwijs kunnen blijven.

Nawoord

Met dit nawoord wil ik iedereen bedanken die mij hebben geholpen het praktijkonderzoek mogelijk te maken: mijn critical friend Maaïke voor het lezen van mijn teksten en haar positieve invloed, de deelnemers van het onderzoek voor het meewerken aan de vragenlijsten en interviews, de collega's op de dienst AB3 die belangstelling toonden of mij advies hebben gegeven, mijn leidinggevende van de dienst AB3 Mariëtte voor het mogelijk maken van het volgen van de opleiding en het motiveren tot het schrijven van het meesterstuk. Marjolijn, mijn begeleider van Fontys, bedank ik voor de begeleiding in de goede richting. Mijn ouders voor het oppassen op mijn kinderen. Mijn gezinsleden dank ik voor het begrip en geduld dat ze hebben gehad voor de vele momenten dat ik aan het meesterstuk heb besteed. Ik verheug op de tijd die ik nu over heb om aan hen te besteden!

Literatuurlijst

Berg, van den, M.(1995), Effectieve tweegesprekken:handleiding bij het voorbereiden en voeren van gesprekken in organisaties. Den Haag: Academic Services.

Bijsterveldt-Vliegenthart,M. Beleidsbrief van de minister van O C en W, (31-1-2011) Naar Passend Onderwijs. internet WWW pagina op URL: <http://www.rijksoverheid.nl> (geopend 2 februari 2011) website Rijksoverheid, Ministerie van O C en W

Boerman, R.(2008) Hoe een ambulant begeleider voor beweging zorgt. VHZ februari 2008,15-16

Cauffman, L & Dijk, van D.J (2009) Handboek oplossingsgericht werken in het onderwijs, Amsterdam, Boom onderwijs

Dienst AB3,(2010) Informatiefolder van de dienst Ambulante begeleiding Amsterdam, internet WWW pagina op URL: <http://www.abamsterdam.nl>

Dijksma,S. Ministerie van OCW,(2009) "Notitie: heroverwegingen Passend Onderwijs internet WWW pagina op URL: <http://www.minocw.nl> (geopend op 15 november 2010)

Dossier Passend Onderwijs, internet WWW pagina op URL: <http://www.balansdigitaal.nl> (geopend op 22-01-2011)

Fuite, M. & Rood, F. & Haaijer, R. (2011) De ambulant begeleider van 2020, VHZ, 52, (2) 14-18

Harinck, F. (2006) Basisprincipes Praktijkonderzoek, Antwerpen: Garant

Krabben,van der J. (2001) Een vraaggericht en/of aanbodgericht ondernemersschap. In Van Balkom, J. & Dollevoet Van der Krabben, J. (2001) In Van Balkom, J. &

Dollevoet, M., De ambulante begeleider als ondernemer. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.

Landelijke Beroepsgroep Ambulant Begeleiders, LBAB <http://www.lbab.nl> (geopend op 3 februari 2011)

Lange, de R., Schuman, H., Montesano Montessori, N. (2011) Praktijkgericht onderzoek voor reflectieve professionals, Apeldoorn: Maklu

Pameijer, P., van Beukering, T. (2005) Handelingsgerichte diagnostiek, Leuven/Voorburg: Acco

Passend Onderwijs. (2011) <http://www.passendonderwijs.nl> (geopend op 3 januari 2011)

Sarphatie, S. (2011) Stappen naar passend onderwijs, Consultaal

Samenwerkingsverband Rijnstreek. (2010) internet WWW pagina op URL: <http://www.wsnsrijnstreek.nl> (geopend op 14 november 2010)

Stichting Gewoon Anders Almere internet WWW pagina op URL: <http://www.gewoonanders.nl> (geopend op 14 november 2010)

Struik, J. (2005) Passend Onderwijs en de rol van de ambulant begeleider. Zorg Primair, 2009(5),

Vijfeijken van M, C. Teurlings, K. Liebregts, (2010), Tilburg: Een onderzoek naar de nieuwe taken en rollen van de ambulant begeleider. IVA beleidsonderzoek en advies

Bijlage 1

Informatiebrief voor ouders en scholen van de dienst ambulante begeleiding AB3

Dienst Ambulante Begeleiding Amsterdam cl 3
Zekeringstraat 45 1014 BP Amsterdam
T 020 58 49 950
info@abamsterdam.nl
www.abamsterdam.nl

Informatie voor ouders en scholen

Een leerling met leerlinggebonden financiering in het primair onderwijs:

Er bestaan nog veel onduidelijkheden en vragen met betrekking tot de leerlinggebonden financiering (de rugzak). In dit overzicht hebben we enige praktische informatie voor u op een rij gezet, zoals deze bekend en geldend is. Het is een informatief stuk, waaraan geen rechten ontleend kunnen worden.

Inhoud van "de rugzak"

De leerlingen met een indicatie cluster 3 die kiezen voor het reguliere onderwijs krijgen de zogenaamde "rugzak". De inhoud van deze rugzak is voor de verschillende type indiceringen en schooltypes vastgesteld. De bedragen staan op pag. 3 en worden door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO, voorheen CFI) in de Staatscourant gepubliceerd. De rugzak bestaat uit twee delen. Het eerste deel gaat rechtstreeks naar de school waar de leerling staat ingeschreven. Het tweede deel van de rugzak gaat naar de school voor speciaal onderwijs die de ambulante begeleiding verzorgt.

Deel 1 A. Aanvullende formatie voor de (speciale) basisschool

De (speciale) basisschool krijgt een geldbedrag per leerling met een indicatie. Dit bedrag is afhankelijk van de soort indicatie die een leerling heeft (cluster 2,3 of 4). Zie voor de bedragen van cluster 3 pag. 4. Dit deel is bedoeld voor de school om het onderwijs aan de leerling mogelijk te maken. De middelen hoeven niet direct aan de leerling te worden besteed maar kunnen ook gebruikt worden voor bijvoorbeeld aanpassingen in de klas of de organisatie van het onderwijs. De school kan dit geldbedrag inzetten voor extra personele kosten, door bijvoorbeeld een leerkracht een grotere aanstelling te geven, of door een leerkracht meer tijd voor deze specifieke leerling te laten hebben. Het inzetten van een onderwijsassistent is voor de school goedkoper en derhalve voor meer uren inzetbaar. Verder valt te denken aan:

- Concrete ondersteuning door IB-er/ (M)RT-er leer-en ontwikkelingsgebieden
- Overlegmomenten
- Meegaan naar de gymlessen/zwemmen e.d.
- Extra voorbereiding voor de leerkracht in de groep
- Maken van het handelingsplan
- Telefonisch overleg.

NB. Een ZML indicatie bij een leerling in groep 3-8 basisonderwijs, of een MG indicatie

maakt dat de school aanvullende formatie krijgt. Zie blz. 3.

Deel 1 B. Materiële instandhouding

De (speciale) basisscholen krijgen ook een financiële vergoeding om materialen en middelen ten behoeve van de leerling aan te schaffen, bijvoorbeeld:

- Remediërend materiaal zoals methodes, materiaal v bewegingslessen, schrijfmiddelen e.d.
- Deskundigheidsbevordering van de leerkracht door volgen van workshops, studiedagen
- Inkopen van aanvullende diensten zoals psychologisch onderzoek, extra ambulante begeleiding e.d.
- Extra ondersteuning bij excursies, schoolreisjes etc.

Deel 2 Ambulante Begeleiding

Deze formatie staat los van de formatie voor de reguliere school. Het is de formatie waar de extra ondersteuning vanuit de Dienst ambulante begeleiding van de cluster3 SO school mee geleverd wordt. Met de ambulante begeleiding wordt expertise op het gebied van de handicap, ziekte of stoornis naar de reguliere school gehaald. Ook bij de ambulante begeleiding geldt dat dit niet per definitie één op één aan de leerling hoeft te worden besteed. De ambulante begeleiding is bedoeld om het onderwijs op de reguliere school mogelijk te maken voor de specifieke leerling. De begeleiding kan bijvoorbeeld bestaan uit:

- Specificeren van de vraagstelling
- Observeren, informeren, voorlichten, onderzoeken, adviseren en evalueren
- Beperkt aanvullend onderzoek
- Ondersteunen bij het maken van het handelingsplan
- Onderhouden van contacten met behandelend therapeuten en komen tot afstemming van ondersteuning
- Individuele leerlingbegeleiding, om tot advies op maat te komen, zodat de reguliere school zelf verder kan met deze leerling
- Collegiale consultatie met specialisten als ergo- en fysiotherapeuten, jeugdarts, orthopedagogen, SVIB specialisten binnen de REC3 school
- Verslaggeving, voorbereidingstijd en reistijd ten behoeve van de leerling.
- Concrete invulling wordt jaarlijks in het begeleidingsplan afgesproken.

Aanvragen van de extra gelden voor school en ambulante begeleiding bij DUO

De reguliere school dient de extra middelen behorend bij het rugzakje bij DUO aan te vragen. Hiertoe stuurt AB3 voor de aanvang van de begeleiding de scholen het registratieformulier geïndiceerde leerlingen. Een kopie van dit ingevulde formulier stuurt u naar AB3.

Op het formulier wordt het CVI-nummer (beschikkingsnummer) en datum van toekenning gevraagd. Deze gegevens staan op de beschikking welke aan de ouders is gestuurd. De ouders dienen een kopie van deze beschikking aan school te overleggen.

Met ingang van de eerste dag van de maand volgend op de melding wordt het recht op LGF budget verkregen. Het is belangrijk dat geïndiceerde leerlingen tijdig aangemeld worden. Meldingen worden NIET met terugwerkende kracht verwerkt en bekostigd.

Gedurende de looptijd van de rugzak hoeft de aanvraag voor formatie slechts eenmaal gedaan te worden. Het is zaak erop te letten, dat DUO een ontvangstbevestiging stuurt, gevolgd door een Terugmeldingsformulier (TMF). Ontvangt u deze niet dan vindt er geen uitbetaling plaats. Er kan dan geen ambulante begeleiding plaatsvinden. **Van het TMF dient een kopie gestuurd te worden naar AB3.**

Afmelden leerling

Indien de leerling de school verlaat of de ambulante begeleiding stopt dan dient de school de leerling af te melden bij het DUO middels het TMF formulier met een kopie naar AB3.

Het opstellen van een handelings- en begeleidingsplan

De reguliere scholen zijn verplicht om voor elke leerling die met een "rugzak" naar school gaat een handelingsplan op te stellen en deze aan ouders voor te leggen. Het doel hiervan is, duidelijk naar de ouders toe aangeven hoe de inhoud en de extra gelden ten behoeve van hun kind worden ingezet.

- Handelingsplan van de school. Hierin staat de concrete uitwerking. Wat zijn de gebieden waar specifiek aandacht aan besteed moet worden en wat zijn doelstellingen daarbij. Het zijn de afspraken over de ondersteuning die de leerling nodig heeft en ontvangt. **Ondertekening door ouders en school.**
- Begeleidingsplan van AB3. Hierin staat de specifieke uitwerking van de inzet van de ambulante begeleiding. Dit begeleidingsplan is onderdeel van het handelingsplan van de school. **Ondertekening door school en ambulant begeleider.**

Ten aanzien van de ambulante begeleiding:

Om tot een goede onderlinge afstemming in de samenwerking te komen, een aantal organisatorische "voorwaarden" op een rij:

- De frequentie en duur van de bezoeken wordt in onderling overleg vastgelegd.
- Van de school wordt verwacht dat zij de ambulant begeleider wanneer gewenst een geschikte ruimte biedt om zijn/ haar werk te doen. Er wordt verondersteld dat alle betrokkenen leerkrachten op de hoogte zijn van de activiteiten van de ambulant begeleider en dat medewerking aan deze activiteiten zal worden verleend (aanwezigheid in de klas voor observatie, op gestelde tijden uit de klas halen van de leerling en dergelijke)
- Bij afwezigheid van de leerling door bijvoorbeeld ziekte / vrije dag / sportdag/e.d. wordt u verzocht tijdig (liefst 24 uur van te voren) contact op te nemen met de ambulant begeleider. Deze maakt dan een andere afspraak. Als de AB-er, zonder bericht van afwezigheid, voor niets op school komt wordt dit als een reguliere afspraak beschouwd.
- De AB-er heeft verplichtingen op meerdere locaties. Het is niet altijd mogelijk aan de wensen van scholen m.b.t. bezoeken tegemoet te komen.

Heeft u vragen neemt u contact op met de ambulant begeleider of de leerlingzorg-coördinator van AB3.

Bekostiging leerlinggebonden financiering cluster 3 PO 2010-2011

Basisonderwijs:

Begeleiding	Formatie	Formatie	Max. ureninzet Ambulante
	BAO	SBAO	SO-AB
LG leerlingen:	€ 6043,72	€ 2044,95	50 uur
LZ leerlingen:	€ 6043,72	€ 2044,95	50 uur
ZML leerlingen:	€ 6043,72	€ 2044,95	50 uur
MG leerlingen	€ 12412,12	€ 8413,35	50 uur

Rugzakgeld (materiële instandhouding)

<u>Basisonderwijs:</u>	BAO	SBAO
LG leerlingen:	€ 960	€ 751
LZ leerlingen:	€ 959	€ 750
ZML leerlingen:	€ 905	€ 696
MG leerlingen	€ 959	€ 750

NB **ZML leerlingen krijgen vanaf groep drie een aanvulling van € 6.362,71 plus een aanvulling van het MI-deel van € 290,-.** Deze regeling geldt niet voor het SBO. Scholen moeten dit zelf aanvragen bij DUO voordat een leerling naar groep 3 gaat (formulier DUO 69007).

NB Voor ZML leerlingen met het syndroom van Down is er in het VO aanvullende bekostiging. Meer informatie op de site van CFI/DUO, Kenmerk PO/LGF-2003/25921

Bron: Staatscourant 2010 nr 5854 14-04-2010.

Werkwijze Dienst Ambulante Begeleiding Amsterdam (AB3)

Inleiding

Vanuit AB3 wordt ambulante begeleiding verzorgd aan leerlingen met een cluster 3 indicatie in het regulier onderwijs.

AB3 bestaat momenteel uit 35 ambulant begeleiders. De ambulant begeleiders worden ondersteund door een team van specialisten: orthopedagoog, psycholoog, sociaal verpleegkundige, ergo- en fysiotherapeut, schrijfpedagogen en een vakleerkracht bewegingsonderwijs.

Handelingsgericht werken (HGW)

AB3 werkt vanuit handelingsgerichte diagnostiek. Uitgangspunten voor de begeleiding zijn de hulpvragen van school, ouders en leerling. Vanuit de volgende vijf ontwikkelingsgebieden worden de hulpvragen in kaart gebracht:

- **Cognitieve-/functie- en schoolontwikkeling**
- **Medisch**
- **(senso) Motoriek**
- **Werkhouding/zelfstandigheid**
- **Sociaal- emotionele ontwikkeling**

De ambulant begeleider maakt gebruik van de hem/haar ten dienste staande instrumenten (leerlingvolgsysteem, observatie-instrumenten, pedagogisch leerlingvolgsysteem etc.). Het denken en handelen vanuit het handelingsgericht werken is daarbij leidend.

Het kind staat centraal met zijn mogelijkheden en beperkingen. Via HGW worden de hulpvragen op elkaar afgestemd zodat zorg en begeleiding op maat kunnen worden aangeboden. Daarbij worden vijf fasen doorlopen:

1. Intakefase

De ambulant begeleider maakt een intakeverslag op basis van de verzamelde gegevens verkregen uit het huis- en schoolbezoek en uit het dossier.

2. Strategiefase

De intake wordt besproken in de commissie van begeleiding van de Dienst ambulante begeleiding, een multidisciplinair team.

3. Onderzoeksfase

Indien nodig wordt aanvullend onderzoek gedaan.

4. Integratie/adviesfase

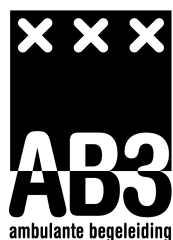
De ambulant begeleider stelt het begeleidingsplan op, aansluitend op het door school opgestelde handelingsplan. In het begeleidingsplan staat hoe de ambulante begeleiding wordt ingezet.

5. Evaluatiefase

Het begeleidingsplan wordt geëvalueerd en voor de komende periode worden de begeleidingsdoelen vastgesteld. De ambulant begeleider maakt hiervan een verslag.

Door deze fasen te doorlopen worden gegevens verzameld en wensen, verwachtingen en problemen in beeld gebracht die het mogelijk maken een handelingsplan op te stellen (verantwoording van school en ouders, eventueel met advies van de ambulant begeleider).

Bijlage 3 Concept menukaart AB3

CONCEPT Menukaart AB3

Alleen voor intern gebruik

Versie 8 november 2010

Ureninzet RAB (RugzakAB):

PO 50 uur

VO 50 uur LG/ 34 uur LZ, ZML en MG

Intake fase 16 uur

- Dossier lezen (1 uur)
- Contact opnemen en doen van HuisBezoek/SchoolBezoek (4 uur)
- Observatie/ gesprek leerling (2 uur)
- Intakeverslag maken (4 uur)
- CVB/ strategiefase (1 uur)
- Overleg externe betrokkenen (1 uur)
- Organiseren van afspraken (1 uur)
- Reistijd HB/SB (2 uur)

NB in deze periode is 1/3^e deel contacttijd, rest administratief.

Basispakket AB 20 uur (minimale afname)

- Startgesprek voorbereiden en houden begin schooljaar, geen verslag (2 uur)
- Startobservatie begin schooljaar, nagesprek, geen verslag (2 uur)
- Opstellen begeleidingsplan op basis van startgesprek (4 uur)
- Tussentijdse evaluatie met bijbehorende voorbereiding en verslaggeving (4 uur)
- Eindevaluatie met bijbehorende voorbereiding en verslaggeving (4 uur)
- Reistijd SBen (4 uur)

Aanvullend pakket door ABer (uren afhankelijk van hulpvraag)

- Ondersteuning en coaching van de leerkracht/ mentor/ zorgco bij uitvoeren HP
- Co-teaching
- Individueel begeleiden van de leerling afhankelijk van hulpvraag (gesprekken, ondersteuning werkhouding, - cognitieve ontwikkeling, - in de klas, ed.)
- Ondersteunen bij het maken van het HP
- Onderhouden van contacten met behandelend therapeuten en komen tot afstemming van ondersteuning
- Communicatie naar ouders: huisbezoeken (na intake), overleg (persoonlijk, telefonisch of per mail) met ouders buiten grote overleggen
- Voorlichting aan team en ouders over de rugzak, de inzet van AB of de handicap
- Ondersteunen en adviseren van school m.b.t. het ontwikkelen van beleid voor zorg aan cluster 3 leerlingen in het kader van Passend Onderwijs
- Samenwerking en afstemming met cluster 2 en 4 AB i.v.m. een gezamenlijke aanpak voor school (clusterdoorbroken overleg: CDO)
- Ondersteunen bij aanvraag herindicaties (8 uur)
- Verwijzingen naar SBO en SO-scholen ondersteunen.

- Begeleiden overstap naar VO
- Observatie: gerichte observatie, nagesprek en verslaglegging (5 uur)
- Demonstratie materialen, methodes, AB3 boxen (4 uur) of uitvoeren met leerlingen/groep (8 uur)
- Koffer op Maat samenstellen, bespreken en overdragen of samen met leerkracht uitvoeren (4-8 uur)
- SEO materiaal VO met mentor bespreken
- Opstellen van ontwikkelingsperspectief van de leerling
- SOVA training m.b.v. STIP, Kids Skills of andere spelmaterialen
- Training en invoeren Picto gebruik
- Introduceren en implementeren van de ZML-leerlijnen (CED) op maat
- Stimuleren van zelfstandig werken (bijv. TEACCH, mandjessysteem)

INZET EXPERTS AB3

Ergotherapie

- Ergotherapeutisch onderzoek en advies
- Meubilair passingen op de dienst
- Aanvragen faciliteiten bij UWV of eventueel fondsen
- Schrijfmotorisch onderzoek en advies
- ICT ondersteuning op gebied van beperking (CAT team)
- Collegiale consultatie

Bewegingsonderwijs

OPTIE 1

1. Observatie in gymzaal/ speelzaal + kort gesprek leerkracht. Eventueel advies inwinnen bij ouders, fysiotherapeut en/of behandelend arts. Idem.
2. Onderzoeksverslag Bewegingsonderwijs. Idem.
3. Na enige tijd geven van voorbeelden met aanpassingen.
4. Herhalingsbezoek + kort gesprek leerkracht.

In totaal is dit 8 uur begeleidingstijd.

OPTIE 2

1. Observatie in gymzaal/ speelzaal + kort gesprek leerkracht. Eventueel advies inwinnen bij ouders, fysiotherapeut en/of behandelend arts. Idem.
2. Onderzoeksverslag Bewegingsonderwijs. Idem.
3. Filmen van les met aanpassingen.
4. Herhalingsbezoek + kort gesprek leerkracht waarin gefilmde besproken wordt. = videoanalyse.

In totaal is ook dit pakket 10 uur begeleidingstijd.

Orthopedagoog/ psycholoog

- Observatie, nagesprek en verslaglegging (4 uur)
- Psychologisch onderzoek/IQ bepaling (8 uur of €500)
- Psychodiagnostisch verslag/ SRZ verslag t.b.v. herindicatie (4 uur of €250)

KENNISCENTRUM

SOVA PO training ZEKER (10 bijeenkomsten op locatie) 20 uur of €800

Workshops PO bij AB3 per workshop €50 per deelnemer

- **Als Schrijven moeite kost**

Woensdag 3 november 2010 van 14.00 tot 16.30 u.

Woensdag 6 april 2011 van 14.00 tot 16.30 u.

- **Sociaal-emotionele ontwikkeling van de (rugzak)leerling**

Woensdag 9 februari 2011 van 14.00 tot 16.00 u.

- **Taal voor Zeer Moeilijk Lerende Kinderen**

Woensdag 16 februari 2011 van 14.00 tot 16.00 u.

Bijlage 4 Vragenlijst voor de ambulant begeleiders, leerkrachten en directieleden.

Vragenlijst voor de ambulant begeleiders, leerkrachten en directieleden.

Als ambulant begeleider volg ik de opleiding Master SEN. Ik doe onderzoek naar de ondersteuningsbehoeften van scholen in regio West Amsterdam na invoering van Passend Onderwijs. Het doel is om hier een beeld van te krijgen en om het dienstenaanbod van AB3 aan te scherpen.

Wat is je functie?

- ☐ leerkracht
- ☐ directielid
- ☐ ambulant begeleider

1. Naar welke begeleidingsactiviteiten uit het dienstenaanbod is er vraag bij jullie in de regio? Wil je dit aanvinken in de eerste kolom van het dienstenaanbod?
2. Waar zullen scholen ons na 1 augustus 2013 nog voor willen inzetten? Wil je dit in de tweede kolom in het dienstenaanbod aanvinken ?

Dienstenaanbod

Diensten	Wat vragen scholen nu ?	Wat zullen scholen vragen na 2013
Ondersteuning en coaching van de leerkracht/ib bij uitvoeren handelingsplan		
Co teaching		
Individueel begeleiden van de leerling		
Ondersteuning bij het maken van een handelingsplan		
Onderhouden van contacten met behandelende therapeuten.		
Communicatie met ouders		
Voorlichting aan team en ouders over rugzak, inzet Ab of handicap		
Ondersteunen en adviseren van school m.b.t. het ontwikkelen van beleid voor zorg aan cl 3 lln. en het kader van Passend Onderwijs		
Clusterdoorbroken overleg		
Ondersteunen bij aanvragen van herindicatie		
Verwijzen naar SBO en So scholen ondersteunen		
Begeleiden van de overstap naar VO		
Observatie, nagesprek en verslaggeving		

Demonstratie materialen en methodes, Ab boxen of uitvoeren met leerlingen.		
Koffer op maat samenstellen.		
SEO materialen bespreken		
Opstellen van het ontwikkelingsperspectief van leerlingen.		
Sova training± STIP, Kids Skills of andere spelmaterialen.		
Training en invoeren picto gebruik		
Introduceren en implementeren van de ZML/ leerlijnen (CED)		
Stimulering van zelfstandig werken (Teacch, mandjessysteem)		
Ergotherapeutisch onderzoek en advies		
Meubilair aanvragen en passingen		
Aanvragen faciliteiten bij UWV		
Schrijfmotorisch onderzoek		
ICT ondersteuning op gebied van de beperking (CAT team)		
Observatie en advies bewegingsonderwijs docent		
Psychologisch onderzoek		
Psychodiagnostisch of SRZ verslag		
Training Zeker		
Workshop: als schrijven moeite kost		
Workshop: sociale emotionele ontwikkeling		
Workshop: taal voor ZML leerlingen		

3. Missen jullie begeleidingsactiviteiten op de menukaart, die jullie wel inzetten?

Deze begeleidingsactiviteiten mis ik :

-

-

-

4. Welke nieuwe hulpvragen verwachten jullie van de scholen na invoering van Passend Onderwijs.

-

-

-

5. Welke van onderstaande rollen zie je als mogelijke rollen/ taken voor de Ab'-er?

Wil je deze aankruisen?

☐ Begeleiding voor de professionalisering en ondersteuning van de leerkracht?

☐ Het geven van RT nav een specifieke hulpvraag (op gebied van cognitieve, motorische sociaal emotionele ontwikkeling)

☐ Co-teaching Bij co-teaching werken twee leerkrachten, de reguliere leerkracht en de ambulant begeleider, in één klaslokaal als gelijkwaardige partners samen.

☐ School Video Interactie Begeleiding

☐ Voorbeeldlessen geven nav een specifieke hulpvraag van een leerling met een gedrags/leer/ motorisch probleem.

☐ Begeleiding richting voortgezet onderwijs

☐ Spelbegeleiding

-Zie je mogelijkheden voor andere vormen van begeleiding?

☐ Ja ik zie deze mogelijkheden:

-

☐ Nee

-Zie je mogelijkheden voor andere rollen/ taken voor de ambulant begeleider?

☐ Ja, ik zie deze mogelijkheden:

-

☐ Nee.

-Eventuele opmerkingen/vragen:

2. In hoeverre zie je een rol/taak voor de ab'er mbt:

-Begeleiding van de leerling

☐ ja

☐ nee

Toelichting:

-Begeleiding van de leerkracht

☐ ja

☐ nee

Toelichting:

-begeleiding van de school op het gebied van de zorgstructuur.

☐ ja

☐ nee

Toelichting:

-Contacten met ouders

☐ ja

☐ nee

Toelichting:

-Advisering van scholen

☐ ja

☐ nee

Toelichting

-Overstijgende taken waaronder het volgen uitvoering begeleidingsplan, bevorderen van het contact tussen betrokkenen.

☐ ja

☐ nee

Toelichting:

-Ondersteuning bijvoorbeeld bij opstellen van handelingsplannen.

☐ ja

☐ nee

Toelichting:

Ik wil je hartelijk bedanken voor het invullen van deze vragenlijst.

Voor vragen betreffende dit onderzoek ben ik te bereiken op tel nr. 0624597210

dgroot@abamsterdam.nl

Danielle de Groot

Bijlage 5 Interviewleidraad

Interviewleidraad Meesterstuk D. de Groot

Uitleg:

Als ambulant begeleider volg ik de opleiding Master SEN. Ik doe onderzoek naar de ondersteuningsbehoeften van scholen in regio West Amsterdam na invoering van Passend Onderwijs. Het doel is om hier een beeld van te krijgen en om het dienstenaanbod van AB3 aan te scherpen.

Huidig aanbod en aanvulling op dienstenaanbod

1. Welke diensten hebben jullie tot nu toe afgenomen en welke diensten zou je na invoering Passend Onderwijs willen afnemen. Middels de checklist kan ik dit aanvinken tijdens het interview. De betrokkenen kunnen een toelichting geven

Diensten	Wat vraagt de school nu?	Wat willen jullie na 2013
Ondersteuning en coaching van de leerkracht/ib bij uitvoeren handelingsplan		
Co teaching		
Individueel begeleiden van de leerling		
Ondersteuning bij het maken van een handelingsplan		
Onderhouden van contacten met behandelend therapeuten.		
Communicatie met ouders		
Voorlichting aan team en ouders over rugzak, inzet Ab of handicap		
Ondersteunen en adviseren van school m.b.t. het ontwikkelen van beleid voor zorg aan cl 3 lln. en het kader van Passend Onderwijs		
Clusterdoorbroken overleg		
Ondersteunen bij aanvragen van herindicatie		
Verwijzen naar SBO en So scholen ondersteunen		
Begeleiden van de overstap naar VO		
Observatie, nagesprek en verslaggeving		
Demonstratie materialen en methodes, Ab boxen of uitvoeren met leerlingen.		
Koffer op maat samenstellen.		
SEO materialen bespreken		
Opstellen van het ontwikkelingsperspectief van		

leerlingen.		
Sova training± STIP, Kids Skills of andere spelmaterialen.		
Training en invoeren picto gebruik		
Introduceren en implementeren van de ZML/ leerlijnen (CED)		
Stimulering van zelfstandig werken (Teacch, mandjessysteem)		
Ergotherapeutisch onderzoek en advies		
Meubilair aanvragen en passingen		
Aanvragen faciliteiten bij UWV		
Schrijfmotorisch onderzoek		
ICT ondersteuning op gebied van de beperking (CAT team)		
Observatie en advies bewegingsonderwijs docent		
Psychologisch onderzoek		
Psychodiagnostisch of SRZ verslag		
Training Zeker		
Workshop: als schrijven moeite kost		
Workshop: sociale emotionele ontwikkeling		
Workshop: taal voor ZML leerlingen		

2 Wat is positief aan de huidige begeleiding?

3.Welke van het huidig aanbod van begeleidingsactiviteiten moet er blijven na invoering Passend Onderwijs?

4. Heeft de school aanvullingen op deze begeleidingsactiviteiten?

5.Welke expertise vraagt de school van de ab'-er?

Taken / rollen ab'-er

1. Ambulante begeleiding zou na invoering Passend Onderwijs kunnen bestaan uit onderstaande begeleidingsactiviteiten. Denk je dat er vraag naar deze diensten vanuit jullie school ? Tijdens het interview vraag ik om toelichting.

-begeleiding voor de professionalisering en ondersteuning van de leerkracht?

-het geven van RT nav een specifieke hulpvraag (op gebied van cognitieve, motorische sociaal emotionele ontwikkeling)

-Co-teaching Bij co-teaching werken twee leerkrachten, de reguliere leerkracht en de ambulant begeleider, in één klaslokaal als gelijkwaardige partners samen.

-School Video Interactie Begeleiding

-Voorbeeldlessen geven nav een specifieke hulpvraag van een leerling met een

gedrags/leer/ motorisch probleem.

-begeleiding richting voortgezet onderwijs

-Spelbegeleiding

- Zie je mogelijkheden voor andere vormen van begeleiding?

-.Eventuele opmerkingen/vragen:

2. In hoeverre zie je een rol/taak voor de ab'er mbt:

- Begeleiding van de leerling

- Begeleiding van de leerkracht

- Contacten met ouders

- Contacten met de school

- Advisering van scholen

- Overstijgende taken waaronder het volgen uitvoering begeleidingsplan, bevorderen van het contact tussen betrokkenen.

- Ondersteuning bijvoorbeeld bij opstellen van handelingsplannen.

Toekomst

- Hoe kijk je tegen de ontwikkelingen van Passend Onderwijs aan, in het algemeen?

Graag zowel positieve als negatieve ontwikkelingen noemen.

-Hoe speelt het management van jullie school in op de ontwikkelingen van Passend Onderwijs in?

-Wat scholen zouden willen als de leerlinggebondenheid (FLEX ab) los laat.

-Welke onderwijs hulpvraag ze aan ons stellen zonder dat dit meteen aan een specifieke leerling of indicatie hangt.

-Wat kunnen wij in jullie zorgprofiel verwachten tav de cluster 3 problematiek?

- Is er bij jullie op school voldoende kennis om een leerling met een lichamelijke handicap te begeleiden ?
- Is er bij jullie op school voldoende kennis om een zeer moeilijk lerende leerling te begeleiden ?
- Is er bij jullie op school voldoende kennis om een langdurig zieke leerling te begeleiden ?

Bijlage 6 Frequentietabel dienstenafname scholen

Tabel 1

In deze frequentietabel is af te lezen wat de huidige dienstenafname van de scholen is en wat de verwachte afname is na 2013.

Bij de kolom huidige afname is af te lezen wat op dit moment de afname bij de scholen van de ab'-ers scholen in regio West is en wat de ab'-ers verwachten welke diensten de scholen in 2013 na invoering van Passend Onderwijs willen afnemen.

Meubilair aanvragen en passingen	3	1
Aanvragen faciliteiten bij UWV	3	1
Schrijfmotorisch onderzoek	3	2
ICT ondersteuning op gebied van de beperking (CAT team)	1	1
Observatie en advies bewegingsonderwijs docent	2	3
Psychologisch onderzoek	4	2
Psychodiagnostisch of SRZ verslag	3	0
Training Zeker	1	1
Workshop: als schrijven moeite kost	0	0
Workshop: sociale emotionele ontwikkeling	0	0
Workshop: taal voor ZML leerlingen	2	1
Ondersteunen en adviseren van school m.b.t. het ontwikkelen van beleid voor zorg aan cl 3 lln. en het kader van Passend Onderwijs	3	2
Clusterdoorbroken overleg	0	4
Ondersteunen bij aanvragen van herindicatie	4	0
Verwijzen naar S(B)O scholen ondersteunen	4	3
Begeleiden van de overstap naar VO	4	2
Observatie, nagesprek en verslaggeving	4	2
Demonstratie materialen en methodes, Ab boxen of uitvoeren met leerlingen.	4	3
Koffer op maat samenstellen.	0	0
SEO materialen bespreken	4	3
Opstellen van het ontwikkelingsperspectief van leerlingen.	3	3
Sova training: STIP, Kids Skills of andere spelmaterialen.	2	2
Training en invoeren picto gebruik	4	4
Introduceren en implementeren van de ZML/ leerlijnen (CED)	3	3
Stimulering van zelfstandig werken (Teacch, mandjessysteem)	3	3
Ergotherapeutisch onderzoek en advies	4	1

Bijlage 7

Matrix 1 In deze matrix zijn de opbrengsten uit het interview m.b.t deelvraag 3 te lezen.

School A

-Leerkrachten zijn gescreend op leerkracht vaardigheden zoals bijvoorbeeld: klassenmanagement, omgaan met verschillen en onderwijsbehoeftes van leerlingen. De leerkrachten werken dit schooljaar en volgend schooljaar aan een aantal punten die uit de screening naar voren zijn gekomen. Daarnaast is het ABC ingehuurd voor het leren werken met HGW.

-De school kan na invoering Passend Onderwijs niet zonder de specifieke kennis van een cluster 3 ab'-er tegemoetkomen aan de specifieke onderwijsbehoeftes van een zml leerling

School B

-Het gehele team is het vorig schooljaar geschoold op het gebied van didactiek en klassenmanagement.

-Het team is dit schooljaar bezig met het leren werken met HGW.

School C

-Heel mooi streven om alle ln binnen de school te houden. Goede voorbereiding op de maatschappij. Berekenen hoeveel financiën er na 2013 overblijven voor de huidige rugzakleerlingen zodat er inzicht is in hoeveel formatie voor rugzak leerling kan worden ingezet.

Bijlage 8

Voorstel aangescherpt begeleidingsaanbod AB3

Aangescherpt begeleidingsaanbod AB3

uren

Intakefase bij een nieuwe leerling: • Dossier lezen (1 uur) • Contact opnemen en doen van Huisbezoek/Schoolbezoek • Observatie/ gesprek leerling • Intakeverslag maken • CVB/ strategiefase • Overleg externe betrokkenen • Organiseren van afspraken • Reistijd Huisbezoek/Schoolbezoek NB in deze periode is 1/3^e deel contacttijd, rest administratief.	16 1 4 2 4 1 1 1 2
Basisbegeleiding AB (minimale afname) • Startgesprek voorbereiden en houden begin schooljaar, geen verslag • Startobservatie begin schooljaar, nagesprek, geen verslag • Opstellen begeleidingsplan op basis van startgesprek • Tussentijdse evaluatie met bijbehorende voorbereiding en verslaggeving • Eindevaluatie met bijbehorende voorbereiding en verslaggeving • Reistijd Schoolbezoeken	20 2 2 4 4 4 4
Begeleiding gericht op leerling: • Individueel begeleiden van de leerling afhankelijk van hulpvraag (gesprekken, ondersteuning werkhouding, - cognitieve ontwikkeling, - in de klas, ed.) • Begeleiden overstap naar VO • Training en invoeren Picto gebruik • Training zelfstandig werken middels mandjessysteem	20 10 20 20
Begeleiding gericht op leerkracht/ intern begeleider: • Ondersteuning en coaching van de leerkracht/ mentor/ intern begeleider bij uitvoeren HP • Co-teaching • Ondersteunen bij het maken van het handelingsplan 1. Voorlichting aan team en ouders over de rugzak, de inzet van AB of de handicap • Ondersteunen bij aanvraag herindicaties • Verwijzingen naar SBO en SO-scholen ondersteunen. • Observatie: gerichte observatie, nagesprek en verslaglegging • Demonstratie materialen, methodes, AB3 boxen of uitvoeren met leerlingen/ groep • Koffer op Maat samenstellen, bespreken en overdragen of samen met leerkracht uitvoeren • Materialen op het gebied van de sociale emotionele ontwikkeling met leerkracht en/of intern begeleider bespreken • Opstellen van ontwikkelingsperspectief van de leerling • SOVA training m.b.v. STIP, Kids Skills of andere spelmaterialen • Introduceren en implementeren van de ZML-leerlijnen (CED) op maat • Stimuleren van zelfstandig werken (bijv. TEACCH, mandjessysteem) • Advies van materialen behorende bij de CED leerlijnen • Ondersteunen en adviseren bij het uitvoeren van de zorgstructuur	 20 8 4 8 10 4 6 6 4 6 20 20 8
Begeleiding gericht op school(systeem):	

• Ondersteunen en adviseren van school m.b.t. het ontwikkelen van beleid voor zorg aan cluster 3 leerlingen in het kader van Passend Onderwijs • Samenwerking en afstemming met cluster 2 en 4 AB i.v.m. een gezamenlijke aanpak voor school (clusterdoorbroken overleg: CDO) • Advies bij opstellen en uitvoeren zorgprofiel • Advies bij opzetten/ analyseren van de zorgstructuur • Advies bij vragen mbt Passend Onderwijs • Deelnemen aan netwerken waaronder het samenwerkingsverband	4 8 8 8 6
Begeleiding gericht op contacten met externen: • Onderhouden van contacten met behandelend therapeuten en komen tot afstemming van ondersteuning	6
Begeleiding gericht op ouders: • Communicatie naar ouders: huisbezoeken (na intake), overleg (persoonlijk, telefonisch of per mail) met ouders buiten grote overleggen • Begeleiden overstap naar VO • Ouders ondersteunen/verwijzen bij opvoedingsvragen • Ouders ondersteunen bij aanvragen pgb • Ouders adviseren mbt zindelijkheidstraining	8 10 10 10 10

INZET EXPERTS AB3

Ergotherapie • Ergotherapeutisch onderzoek en advies • Meubilair passingen op de dienst • Aanvragen faciliteiten bij UWV of eventueel fondsen • Schrijfmotorisch onderzoek en advies • ICT ondersteuning op gebied van beperking • Collegiale consultatie	Uren afhankelijk van de vraag
Bewegingsonderwijs OPTIE 1 5. Observatie in gymzaal/ speelzaal + kort gesprek leerkracht. Eventueel advies inwinnen bij ouders, fysiotherapeut en/of behandelend arts. Idem. 6. Onderzoeksverslag Bewegingsonderwijs. Idem. 7. Na enige tijd geven van voorbeelden met aanpassingen. 8. Herhalingsbezoek + kort gesprek leerkracht.	8
OPTIE 2 5. Observatie in gymzaal/ speelzaal + kort gesprek leerkracht. Eventueel advies inwinnen bij ouders, fysiotherapeut en/of behandelend arts. Idem. 6. Onderzoeksverslag Bewegingsonderwijs. Idem. 7. Filmen van les met aanpassingen. 8. Herhalingsbezoek + kort gesprek leerkracht waarin gefilmde besproken wordt. = videoanalyse.	10
Orthopedagoog/ psycholoog • Observatie, nagesprek en verslaglegging • Psychologisch onderzoek/IQ bepaling • Psychodiagnostisch verslag/ SRZ verslag t.b.v. herindicatie	4 8 uur of €500 4 uur of €250)
Kenniscentrum workshops	

SOVA PO training ZEKER (10 bijeenkomsten op locatie)	20 uur of €800
Workshops PO bij AB3 per workshop €50 per deelnemer • Als Schrijven moeite kost • Sociaal-emotionele ontwikkeling van de (rugzak)leerling • Taal voor Zeer Moeilijk Lerende Kinderen	

Bijlage 9
Huidig format begeleidingsplan AB3

Individueel begeleidingsplan PO - cluster 3

Schooljaar en AB'er	
Schooljaar	
Ambulant begeleider	
Datum begeleidingsplan	

Persoonlijke gegevens leerling		
Naam leerling		
Geboortedatum/geslacht		
Diagnose		
Naam school/groep		

AB algemeen
In dit individueel begeleidingsplan wordt beschreven hoe de inzet van de ambulante begeleiding eruit ziet in het schooljaar 2010-2011. Dit gebeurt in nauw overleg met school, leerling en ouder(s)/verzorger(s). Op jaarbasis heeft de ambulant begeleider 50 uur begeleidingstijd (inclusief reistijd, voorbereidingstijd en verslaglegging). In dit begeleidingsplan wordt aandacht besteed aan de specifieke hulpvragen aan en begeleidingsdoelen van de ambulante begeleider. De school is verantwoordelijk voor een jaarlijks handelingsplan. Hierin wordt concreet beschreven welke onderwijsdoelen door school worden nagestreefd voor de leerling en hoe de LGF gelden daarvoor worden ingezet.

Algemeen leerling

Hulpvragen	
Algemeen	Het onderwijs zo te faciliteren dat het optimaal aansluit op de mogelijkheden van en rekening houdt met de beperkingen van de leerling.
Leerling	
Ouders	
School	
Instanties	

Begeleidingsdoelen	
Aandachtsgebied: Cognitieve en schoolontwikkeling	
Beginsituatie	
Doel	
Geplande activiteiten	

Aandachtsgebied: Medische aspecten	
Beginsituatie	
Doel	
Geplande activiteiten:	

Aandachtsgebied: Motorische aspecten	
Beginsituatie	
Doel	
Geplande activiteiten:	

Aandachtsgebied: Werkhouding en zelfstandigheid	
Beginsituatie	
Doel	
Geplande activiteiten:	

Aandachtsgebied: Sociaal-emotionele ontwikkeling	
Beginsituatie	
Doel	
Geplande activiteiten:	

Aandachtsgebied: Systeembegeleiding (o.a. IB'er ondersteunen, herindicatie)	
Beginsituatie	
Doel	
Geplande activiteiten:	

Rol van de school
Zie handelingsplan van de school.

Indicatie gegevens	
Indicatienummer	
Soort indicatie	
Indicatie loopt tot	
Begeleidende school	

Evaluatie	
Wanneer	
Wie	
Inhoud	

Verzendlijst	
School, t.a.v.	
Leerling	
Ouder(s)/verzorger(s)	
Dienst AB	
Overige instanties	

Akkoordverklaring	
De dienst Ambulante Begeleiding gaat een overeenkomst aan met de hieronder genoemde vertegenwoordiger van de school met betrekking tot de begeleiding van de leerling.	
Plaats:	Datum:
Namens de school:	Handtekening:
Naam ambulant begeleider:	Handtekening ambulant begeleider:

Bijlage 10

Voorstel aangepast format begeleidingsplan AB3

Individueel begeleidingsplan PO - cluster 3

Schooljaar en AB'er	
Schooljaar	2011-2012
Ambulant begeleider	
Datum begeleidingsplan	

Persoonlijke gegevens leerling		
Naam leerling		
Geboortedatum/geslacht		
Diagnose		
Naam school/groep		

AB algemeen
In dit individueel begeleidingsplan wordt beschreven hoe de inzet van de ambulante begeleiding eruit ziet in het schooljaar 2011-2012. Dit gebeurt in nauw overleg met school, leerling en ouder(s)/verzorger(s). Op jaarbasis heeft de ambulant begeleider 50 uur begeleidingstijd (inclusief reistijd, voorbereidingstijd en verslaglegging). In dit begeleidingsplan wordt aandacht besteed aan de specifieke wensen en verwachtingen van school, ouders en leerling en begeleidingsdoelen van de ambulante begeleider. De school is verantwoordelijk voor een jaarlijks handelingsplan. Hierin wordt concreet beschreven welke onderwijsdoelen door school worden nagestreefd voor de leerling en hoe de LGF gelden daarvoor worden ingezet.

Relevante voorgeschiedenis

Wensen en verwachtingen	
Algemeen	Het onderwijs zo te faciliteren dat het optimaal aansluit op de mogelijkheden van en rekening houdt met de beperkingen van de leerling.
Wat wil de leerling leren?	
Welke wensen en verwachtingen heeft de leerkracht ?	
Welke wensen en verwachtingen hebben de ouders?	
Welke wensen en verwachtingen heeft de school?	

Begeleidingsdoelen		
Aandachtsgebied: Cognitieve en schoolontwikkeling		
Beginsituatie:	Problemen en zorgen:	Positieve aspecten en kansen:

Huidige problemen en positieve aspecten van de leerling		
Wanneer gaat het goed?	Het gaat wel goed als de leerling.....	
Wat zijn de onderwijsbehoeften van de leerling?		
Doel		
Geplande activiteiten		

Aandachtsgebied: Medische aspecten

Beginsituatie	Problemen en zorgen	Positieve aspecten en kansen:
Wanneer gaat het goed?	Het gaat wel goed als de leerling.....	
Doel		
Geplande activiteiten:		

Aandachtsgebied: Motorische aspecten

Beginsituatie	Problemen en zorgen:	Positieve aspecten en kansen:
Wanneer gaat het goed?	Het gaat wel goed als de leerling.....	
Doel		
Geplande activiteiten:		

Aandachtsgebied: Werkhouding en zelfstandigheid

Beginsituatie	Problemen en zorgen:	Positieve aspecten en kansen:
Wanneer gaat het goed?	Het gaat wel goed als de leerling.....	
Doel		
Geplande activiteiten:		

Aandachtsgebied: Sociaal-emotionele ontwikkeling

Beginsituatie	Problemen en zorgen:	Positieve aspecten en kansen:
Wanneer gaat het goed?	Het gaat wel goed als de leerling.....	
Doel		
Geplande activiteiten:		

Aandachtsgebied: Systeembegeleiding (o.a. IB'er ondersteunen, herindicatie)

Beginsituatie	
Doel	
Geplande activiteiten:	

Rol van de school

Zie handelingsplan van de school.

Indicatie gegevens

Indicatienummer	
Soort indicatie	
Indicatie loopt tot	

Begeleidende school	
---------------------	--

Evaluatie	
Wanneer	
Wie	
Inhoud	

Verzendlijst	
School, t.a.v.	
Leerling	
Ouder(s)/verzorger(s)	
Dienst AB	
Overige instanties	

Akkoordverklaring	
De dienst Ambulante Begeleiding gaat een overeenkomst aan met de hieronder genoemde vertegenwoordiger van de school met betrekking tot de begeleiding van de leerling.	
Plaats:	Datum:
Namens de school:	Handtekening:
Naam ambulant begeleider:	Handtekening ambulant begeleider:

Bijlage 11

Oplossingsgerichte vragen

Hieronder staan 15 vragen die de ab'-er kan stellen tijdens een overleg op school. Deze vragen kunnen de ab'-er helpen aan te sluiten bij de vragen van de school. Afhankelijk van de leerling, situatie en doel van het gesprek.

1. Wat is belangrijk voor deze leerling?
2. Hoe ziet de leerling/ leerkracht/intern begeleider zijn situatie?
3. Waaraan zou je iets willen veranderen?
4. Wat is jouw goede reden om deze verandering te willen?
5. Wat voor voordelen van deze verandering zie je voor jezelf en voor de leerling?
6. Wat is al gedaan dat al heeft geholpen?
7. Wat voor verbeteringen zijn er al tot stand gebracht?
8. Hoe ver ben je al met het realiseren van wat je wil?
9. Welke hulp en middelen kan je gebruiken?
10. Wat ben je bereid te doen en wat niet?
11. Wat zou voor jou het beste of slechtste advies, de beste of slechtste afspraak zijn m.b.t. de leerling
12. Wanneer gaat het wel goed? Wat doe jij dan anders?
13. Wat zie je als mogelijke verklaringen voor de problemen?
14. Wat heb je al gedaan m.b.t. deze problemen?
15. Het gaat **wel** goed als de leerling.....

Bijlage 12 Informatiebrief flexibele AB

Datum : 1 juni 2011
Betreft : Flexibele inzet ambulante begeleiding

Geachte directies en intern begeleiders,

U maakt op uw school reeds gebruik van ambulante begeleiding voor individuele leerlingen met gedragsproblemen of een beperking. Een onmisbare vorm van begeleiding, die alleen maar belangrijker wordt met het oog op de doorvoering van Passend Onderwijs.

Steeds meer scholen hebben aangegeven behoefte te hebben aan een meer flexibele inzet van de ambulante begeleiding en samenwerking tussen cluster 3 en 4. Graag willen wij samen met u de mogelijkheden voor uw school verkennen voor komend schooljaar.

De huidige situatie

Het aantal uren voor ambulante begeleiding per school is afhankelijk van het aantal leerlingen dat een REC3 of 4 indicatie heeft. Deze uren worden merendeels ingezet voor individuele begeleiding. Afspraken daarover worden nu tussen school, ouders en de ambulante begeleider vastgelegd in het begeleidingsplan.

Het idee

De REC-besturen en de Inspectie van het onderwijs stemmen er onder voorwaarden mee in dat scholen de begeleidingsuren loskoppelen van de individuele leerling voor wie de indicatie is afgegeven. Om beter aan de vraag van de school tegemoet te komen en aan te sluiten bij de mate waarop de zorgstructuur is ingericht, kunnen we de AB-uren van cluster 3 en 4 mogelijk combineren met de eigen zorgmiddelen van de school. Zo kan de ondersteuning beter op maat worden georganiseerd.

Wat is flexibele AB?

- Ambulante begeleiders cluster 3 en 4 zijn werkzaam in regioteams, waardoor er schoolnabij dienstverlening kan worden geboden
- Er is de mogelijkheid tot clustergezienlijk vraaggericht aanbod
- Budget kan losgekoppeld worden van de leerling
- Diverse begeleidingsvormen zijn mogelijk, afhankelijk van de inrichting van zorgstructuur en de ondersteuningsvraag van de school
- Indien wenselijk tot 1 contactpersoon per school komen
- Een schoolbegeleidingsplan i.p.v. per leerling individueel

Samen met de ABers van beide diensten bespreekt u de wensen en mogelijkheden van de flexibele inzet voor komend schooljaar. Indien u wenst de **huidige situatie** voort te zetten is dit ook mogelijk. Gegeven de zorgplicht van de school, is het aan u om te communiceren aan ouders hoe u de AB-uren komend schooljaar gaat inzetten.

Wilt u meer weten over de mogelijkheden voor uw school? U kunt een indruk krijgen op onze websites, maar uw ambulant begeleider zal u graag de mogelijkheden toelichten.

Met vriendelijke groet,
Locatieleider AB3

Bijlage 13

Interview school A

A:= intern begeleider school A, D:= onderzoeker

A: Ik heb graag de ondersteuning bij het maken van een handelingsplan, dat heb ik tot nu toe veel gedaan en daar wil ik graag gebruik van blijven maken. Omdat ik merk dat de verschillen bij kinderen zo groot zijn en wil je zoveel mogelijk bij de behoefte en de ontwikkeling van een kind gaan zitten, daar heb ik nog veel te weinig ervaring mee. Dus dat heb ik wel behoefte aan. Onderhouden van contacten met behandeltherapeuten.

D: Bijvoorbeeld met de logopedist, of een ergotherapeut.

A: Dat hebben we in principe al, maar dat heb ik niet van de AB-dienst afgenomen. Dat is meer persoonlijke aanpak. Nou, ik vind communicatie met ouders, vind ik heel erg belangrijk. Dat zij ook zien dat er echt zicht is, controle. Dat is het vaak voor ouders, dat er wel echt gewerkt wordt. Zeker nu er in de toekomst, kijk we hebben nu veel ouders van Turkse en Marokkaanse afkomst. Dan is de behoefte wat minder. Maar ik denk ook met name, met ouders, puur Nederlandse ouders, dat die daar toch behoefte aan hebben. Dus dat wil ik blijven doen. Voorlichting aan team hebben we gedaan. En ik vind het belangrijk om dat te houden. Want je moet zorgen dat team geschoold blijft. Dat vind ik dan belangrijk. Ondersteunen, adviseren van school, ontwikkelen van beleid voor zorg.

D: en bijvoorbeeld het meedenken aan het onderdeel cluster 3 in het zorgplan.

A: Ja, we hebben dat niet gedaan.

D: In het schoolplan.

A: Maar ik denk wel dat dat gewoon heel belangrijk is. Dat wij dat volgen. Plus ook het overleg.

D: dat we hier met de AB-er van cluster twee en drie overleg hebben.

A: Dat hebben we echt nooit gedaan.

D: Nee

A: Ondersteunen bij aanvraag.

D: Zou je dat wel willen? Acht je dat zinvol?

A: Ik heb geen ervaring daarmee.

D: Denk je dat dat er een toekomst zou zijn, bijvoorbeeld flex AB.

A: Nee daar ben ik een groot tegenstander van.

D: Hoe komt dat?

A: We hebben in het verleden ook gehoopt dat er mensen zouden komen die, een ambulante begeleider. Op alle disciplines, dat is heel even is daar sprake van geweest en ik vond dat toen raar. Ik werk het liefst met mensen die gericht met een onderdeel, daar heb je zoveel plezier van. Ja, nou. Want dat zijn drama's. Verwijs naar SO scholen, ondersteunen. Dan denk ik met name op de leerlingen die in groep 8 zitten.

D: Nee, tussentijds, als het hier niet meer lukt. Dan gaan kijken naar een andere school.

A: Ja, dat hebben we gedaan en dat wil ik blijven behouden. Nou hier heb je hem dus, je zag net dat ik er eentje over had geslagen. Dit is een hele belangrijke, wij merken gewoon dat heel goed voorbereid moet worden. Goed, we hebben een jongetje, een autistisch jongetje en die moet dus begeleid worden naar het voortgezet onderwijs. Nou die ouders die worden begeleid, het kind wordt begeleid. Met andere woorden, observatie. Nou zeg ik dat ik geholpen wil worden met een handelingsplan, dan heb je dit nodig, die observatie, dus dan moet je daar mee doorgaan. Demonstratie materialen, blijft natuurlijk, als ik zie wat voor materialen wij, de ideeën hebben gekregen, van jou. Maar dat heb ik met alle clusters. Dat is toch de werkwijze. Of op maat samenstellen.

D: Bijvoorbeeld een koffer met allemaal speciale sova materialen, in de klassen. Bijvoorbeeld met een overlijden als dat speelt.

A: Nou alles op het overlijdensgebied hebben we.

D: Ik geef even een voorbeeld dat ik daar de materialen voor zoek en dat dat dan een koffer op maat is.

A: Ja, ik denk ook dat dat vaak in samenspraak gaat met het ABC. Ik heb er nog geen gebruik van gemaakt. En ik weet ook niet of dat, dat kan ik niet zo goed

D: en sociaal emotionele ontwikkeling?

A: Ja, dat hebben we gedaan, met verschillende mensen, ook met jou. Dat vind ik ook een hele belangrijke. En ik denk dat ik nu genoeg knowhow heb om. Weet je, dan kunnen we jullie werkzaamheden veel beter op andere vlakken gaan inzetten. Sova trainingen, dat zijn we nu eigenlijk op school aan het opzetten. Vanuit het ABC hebben we een eigen sova training en die gaan we

waarschijnlijk ook houden. Trainingen invoeren van picto hebben we gedaan met jou. En ik moet je zeggen als je dat eenmaal gehad hebt, dan gaat dat door.

D: Precies.

A: Hebben ze ook zeker in de onderbouw, picto's. Het gaat nu tot en met groep 4, dat we het handhaven al. Dus dan trek je dat door. Dus ik heb daar verder geen uitbreiding nodig. Nou ja, implementeren van ZML leerlingen dat heb je keurig gedaan. Ik ben daar zo blij mee. Ik hoef daar geen verdere begeleiding bij.

D: Nee dat begrijp ik.

A: Ik bekijk het nu als school zijnde. Maar ze waren bijzonder handig. Wij hebben een heel uitgebreid gewerkt aan het stimuleren van zelfstandig werken. Wat de toekomst betreft denk ik dat het verstandig is om dat te blijven doen. Omdat ik ook ondersteuning en observaties van kinderen, handelingsplannen. Ja, elk kind heeft toch weer een andere vorm van zelfstandigheid. En kunnen op een andere manier die zelfstandigheid bereiken. Dus daar zijn we nog lang niet zover. Ergotherapeutisch onderzoek en advies, hebben we niets aan gedaan. We hebben dat binnen de school wel al opgezet. We hebben de studenten van ergotherapie en fysiotherapie die dat hebben opgepakt. Het passen is niet nodig, meubilair aanvragen hebben we een keer gehad, dus dan praat ik over misschien wel een vijftien jaar geleden. Dat was met een kind dat naar fysio ging maar als ik denk dat in de toekomst, mogelijke kinderen met een handicapsproblemen, dan zul je dat toch moeten doen. Je kunt dat niet over, of weg laten. De aanvragen bij UWV.

D: Bijvoorbeeld een laptop of meubilair.

A: Ja, daar zijn we eigenlijk veel te weinig in geschoold. Dit hebben we ook in het grijze verleden, daarom vul ik hem op hebben we gedaan. Dat waren ook laptopjes voor kinderen met motorische problemen. Nou ik denk dat dit incidenteel was. dat hebben we eigenlijk nooit gedaan. ICT advies?

D: Dat is als je een leerling hebt die niet goed om kan gaan met de muis.

A: Ja, of het toetsenbord.

D: met een lichamelijke handicap.

A: Ja dat zou dan meer een stuk advies moeten zijn aan Jeroen, als ICT coach. Daar hebben we dan behoefte aan. Bewegingsonderwijs is niet nodig. We hebben zeer uitgebreid. We hebben het ook nooit aangevraagd. Met collega x als MRT specialist.

D: Jullie hebben een MRT-er op school?

A: En we hebben nu collega x die een cursus volgt. Psychologisch onderzoek, hebben we niet nodig. Heb ik ook nooit aangevraagd.

D: dat zal bijvoorbeeld bij een herindicatie

A: Maar dat regelen we zelf binnen de school. Wij huren onze eigen psycholoog in. En collega x is ook een psycholoog.

A: Collega x is onder andere begeleider voor kinderen met een rugzakje, hij geeft handvaardigheid, maar hij is psycholoog en ik ben hem nu aan het scholen. Tenminste ik adviseer hem om zich heel ver te gaan richten op dyslexie.

D: Werkt hij in de onderbouw?

A: nee in de bovenbouw.

D: O, dan kom ik hem nog wel tegen.

A: Ja die kom je wel tegen. Dus dat zit bij ons goed. Ja, ik denk dat dat precies hetzelfde is.

D: Ja, dat is psychologisch.

A: Ja, dan valt het er buiten. Maar je ziet hoeveel er eigenlijk nog nodig is.

D: Training Zeker is een sociale vaardigheidstraining vanaf groep vijf, gaat in de begeleidingsuren. Dus het kost de school niets, en de leerling gaat dan naar een plek toe waar de training gegeven wordt. En hij wordt gegeven met andere rugzakleerlingen, door collega's van mij.

A: goed. Ik heb het nog nooit gedaan, wij werken nu samen met ABC. Een van de leerlingen gaat daar naar toe om inderdaad die training. Als schrijven moeite kost.

D: Dit zijn de workshops die bij onze dienst gegeven worden door collega's van mij. Jullie zijn er wel eens geweest.

A: Klopt.

D: Daar heb ik toen nog een datum van doorgegeven, van die ZML-dag.

A: Ja, ik weet het niet, hier kan ik nog weinig mee. We hebben het in elk geval niet afgenomen. Wat schrijven betreft, we hebben mensen die de hele schrijfontwikkeling in hun pakket hebben zitten, dus die weten er echt alles van, waaronder collega x. Sociaal-emotionele ontwikkeling, die hebben we eigenlijk ook onder controle, en taal voor ZML-leerlingen dat zou een mogelijkheid voor de toekomst kunnen worden. Die hebben we nog niet afgenomen.

D: hoewel dat natuurlijk ook bij de adviezen en materialen zit. Dus specifiek, dus mochten jullie vragen van welk onderdeel. Als je nou een top 5 zou maken van wat je in ieder geval zou willen blijven afnemen.

A: Ga ik doen. Nou, dit in ieder geval, dat vind ik een hele belangrijke. Ondersteunen handelingsplan. Nu zit je met een heleboel handelingsplannen en passend onderwijs om zo goed mogelijk op de ontwikkeling van een kind te zitten. Dat vind ik een must vooral met dit soort kinderen. Dit vind ik ook een hele belangrijke omdat ik nu al ervaring heb dat steun bij de herindicatie werkt enorm. Ik heb nu twee kinderen herindiceerd waarbij ik zonder steun van de ambulant begeleiders niet tot een resultaat ben gekomen. Dan had ik nu twee rugzakjes minder gehad. Ik merk gewoon dat CVI steeds meer regels bedenkt om de zaak te verscherpen. Het is gewoon ongelofelijk waar je nu tegenaan loopt. En ik vind nog steeds dat de kinderen die recht hebben op een rugzakje, die moet je geven. Want als school sta je zonder die ambulante begeleiding, sta je gewoon machteloos. Ik sta echt machteloos, wij kunnen dat niet. Toch die voorlichting. Ik heb gemerkt dat aan een aantal bijeenkomsten aan het team mensen veel meer kennis op doen en steeds makkelijker, minder opzien tegen het werken met een rugzakje. Dat is een belangrijke. Verder vind ik ook ouders. dat geeft zo ontzettend veel steun. Nou hebben we ook gehad als een kind dit, ja, ze zijn voor mij echt allemaal even belangrijk. Hier heb ik ook heel veel steun gehad. Want je zet een kind, dat ik samen met de ambulant begeleider, een kind weer naar de school heb kunnen sturen waar ze op dat moment heel veel behoefte aan had, en de ouders dat niet zagen zitten. De combinatie van de ambulant begeleider, mijn inzet, leekkrachten inzet zijn we daar aan toe gekomen. En wat ik nu zo belangrijk vind, het kind heeft een rugzakje en als het niet lukt en je ziet dat een kind zo geëmotioneerd raakt zich zo ongelukkig voelt, dan heb je die steun nodig om dat te bereiken. Ja en dan wil ik toch ook naar het pakket materialen, de materialen die ik al heb is dan meer voor kinderen die een lagere intelligentie hebben. Dat heb ik eigenlijk alleen maar verkregen vanuit de ambulante dienst, ik heb nu een kast vol, dat ik nu handelingsplannen op maat kan maken. Ik heb steeds meer beginners. Maar dat komt door alle begeleiding. We merken dat de taal-spraak nog lastig is, terwijl we daar toch ook behoorlijk wat inzetten. Dus ja, hier vind ik toch de materialen, methodes. En ook, hoe ga je met de kinderen om. Ik denk toch dat dit, als ik persoonlijk kijk, de uitleg van ons de handvatten geeft om weer verder te gaan.

A: Ik vind ze eigenlijk onlosmakend met elkaar verbonden. Het is een totaalplaatje naar mijn idee.

D: Oke, dat is heel helder.

D: Wat vindt je positief aan de huidige begeleiding? Eigenlijk heb je dat al verteld he? De materialen.

A: Het is zorg op maat geven. Niet de kinderen krijgen alleen de zorg, wij ook. Ik merk het bij jou, bij mij, bij collega x en bij de andere mensen dat er wordt ook gekeken naar wat zijn de mogelijkheden, wat kunnen we en daar wordt ook op verder gegaan. En dat past weer heel mooi bij handelingsgericht werken. De leerling doet er toe en de leerkracht en de begeleider doet er ook toe. En die krijgen ook ontwikkeling naar hun mogelijkheden, dat is voor mij een hele belangrijke.

D: Komt dat overeen met vraaggericht werken? Zorg op maat?

A: Ja, het is beide, ik heb het gevoel dat jullie ook heel goed kijken naar de mogelijkheden binnen de school. Goed we stellen inderdaad vragen, maar jullie kijken ook naar hoe ver is het, wat je nog niet goed weet kan je ook moeilijk vragen over stellen. Dat zijn dingen die je bezig houden. Ik zie het als een combinatie.

D: Top 5, heb je aanvullingen op deze begeleidingsactiviteiten? Zijn er dingen waarvan je zegt, dat zou ik ook nog heel graag willen?

A: Tjonge, eigenlijk heb ik in de lijst alle dingen die ik belangrijk vind heb ik al neergezet. Kijk en als ik behoefte heb om bij jullie op de scholen te kijken dan doe ik dat ook. Want dat doet ook wonderen. Daar heb ik met een meisje dat bij ons is teruggekomen. Heeft hij mij ook weer wonderen gedaan.

D: Om op die school te gaan kijken.

A: Ik ga wel kijken, hoe werkt dat nou? hoe zit dat meisje nou in haar vel? en kan ik daar mijn vraag kwijt die ik dan krijg. Maar ja, dat is niet de mogelijkheid die je moet bieden. Dit moet je als interne begeleiding moet je dat gewoon doen.

D: Ja dat past wel een beetje bij verwijzing naar SO. Of SBO, dat je samen gaat kijken bij een school. Maar er zijn geen dingen waarvan je zegt, dat zou fijn zijn als je dat nou eens kan doen.

A: Nee op dit moment niet. Ja, ik weet niet wat de toekomst gaat doen. Ik hoor weer allerlei verhalen over die rondom de zorgprofielen gaan neerzetten binnen je zorg. Ja, dan is het voor mij heel simpel, dan zou ik een specialisatie moeten gaan kiezen.

D: Zijn jullie al zover?

A: Nee, wij hebben nog geen profiel opgezet. Ik weet wel dat we redelijk weten wat we kunnen. En dat zal de komende jaren gaan gebeuren. En dat ook de komende vier vijf jaar hebben wij heel veel hulp ingekocht om naar handelingsgericht werken te gaan. Dat komt dan vanzelf naar voren. Maar we hadden wel een aantal prachtplannen en die zijn jammer genoeg niet door gegaan. Wij wilden ons

echt gaan specialiseren richting taal-spraak. En daar voor hebben wij al moeite gedaan. We hebben in het verleden al contact met Signis opgebouwd en het doel was, kinderen die slechthorend waren die hadden dan een implantaat in het oor en wij wilden dit soort kinderen hier mee laten draaien in specifieke klasjes.

Maar ja de ouders zagen dat op dat moment niet zitten, want het waren allemaal hoogopgeleide ouders en we waren toen nog echt een zwarte school. Maar daar is samen met signis sprake van geweest. Wij zijn daar geweest. En zij hebben ons onderwezen. Maar met die enorme bezuinigingsmaatregel is dat weggefallen. Is eigenlijk zonde.

D: Ja dat is heel jammer

A: Want was er niet bezuinigd dan was je al veel verder geweest.

D: Komt dat dan een nieuw zorgprofiel wel weer terug? Cluster 2 problematiek?

A: Er zal hoop ik een problematiek naar voren komen. En of dat weer cluster 2 is dat weet ik niet. Als ik zie hoeveel kinderen wij op onze school hebben met een lage iq-grens. Ik laat alle kinderen waarvan ik vermoed dat ze een laag iq hebben die laat ik testen. Want er is voor ons een reden, maar dat doe ik al jaren, om te kijken of ze niet toch een eigen handelingsplan of een eigen leerlijn. Dat zijn er heel veel, dat zijn er een aantal in een klas. En dan praat ik over een intelligentie van begin 60 tot 80, dat is heel laag.

D: Hebben jullie daar genoeg specifieke kennis voor in huis?

A: Ik heb de materialen. Maar of de kennis voldoende is natuurlijk een ander punt. En als je met elkaar zou besluiten, omdat we natuurlijk zoveel van die kinderen hebben die richting gaan we op. Maar dan heb ik eigenlijk zelf een beetje wat ik zou willen. Maar dan heb je ondersteuning nodig, dan zou je met je hele team, moet je aan de gang. Dat lijkt mij perfect.

D: Maar daar zou een ambulant begeleider cluster3 een rol in kunnen spelen,

A: Ja, tuurlijk.

D: Even de invoering passend onderwijs, is toch allemaal nog vrij onduidelijk, denk je dat er vraag is naar deze diensten vanuit jullie school? Na invoering van passend onderwijs? Zeg maar begeleiding van professionalisering, ondersteuning van de leerkracht. Zou je dat willen.

A: Ik denk dat noodzakelijk is. Je werkt met zoveel verschillende niveaus. Dat merk ik trouwens nu al. Wat kun je van dit soort kinderen verwachten? Hoe ga je met ze verder? Als ik naar mijn team kijk zou wat je daar behoorlijk op inschalen. We gaan werken met die niveaus, we gaan werken met uitgaan van de behoefte van de kinderen. Maar wil je uit die behoefte of wil je daar goed gebruik van kunnen maken, moet je ook waar behoeftes liggen van kinderen. Op de verschillende gebieden. Maar misschien is dat nog niet mogelijk, en kan het gewoon nog niet. Dus je kunt wel zeggen, we werken binnen de verschillende niveaus maar wat heb je dan nodig? Je wilt, we zijn nu bezig met het opzetten van een keuzetaak, een weektaak, maar dat zijn alleen maar extra taakjes

D: naast het reguliere werk.

A: ja, zodat, mijn collega's de handen vrij krijgen om wat meer met individuele leerling maar je zult ook en zover zijn we nog niet. Op niveau materialen moeten gaan maken. Ik heb hier alleen maar werk waarmee die kinderen hun ontwikkelingslijn kunnen volgen. Maar niet naar wat ze zelf goed kunnen doen, waar ze zelfstandig kunnen aanpakken. En dat heb je dan ook nodig. Voor de gemiddelde leerling hebben we het wel. Maar wat dacht je van de bovenpresteerders?

D: Het geven van remedial teaching naar aanleiding van de specifieke hulpvraag, of motorisch of sociaal emotioneel,

A: Daar hebben we toch een behoorlijke ervaring mee opgedaan. Wat ik net vertelde. Ik vertelde je wat John nu doet met sommige kinderen, hij gaat steeds meer richting kindertjes met PDD-NOS om. Daar is ie heel erg geschikt voor. We hebben collega x, ja, meer richting kinderen met meer mogelijkheden.

D: Ook motorisch heeft die toch heel veel kennis.

A: Dat heb je ons toch goed geleerd, maar dat hebben we ook nodig.

D: Dat is heel goed.

A: Nee, daar ben ik gewoon heel blij mee.

D: Co-teaching, dus dan werken er twee leerkrachten, een reguliere leerkracht en een begeleider in een klaslokaal samen.

B: Gaan we kijken naar het verhaal dat ik net vertelde, het lijkt me bijna noodzakelijk. Het lijkt me bijna noodzakelijk.

D: Schoolvideo-interactiebegeleiding bijvoorbeeld voor leerlingen met..

A: daar weet ik alles van, ik ben opgeleid. Ik mag en Svib, en ik mag ook lesgeven. Dus ik mag ze een Svib-cursus aanbieden, dus die ervaring heb ik wel.

D: Jullie hebben gewoon veel in huis.

A: Daar zoeken we ook naar met sollicitaties, die is heel gericht, alle mensen die wat meer bieden, als een collega aangenomen is, maatschappelijk werk.

D: Voorbeeld lessen geven, naar aanleiding van een specifieke hulpvraag van een leerling met gedrags, leer of motorische problemen?

A: Die passen ook bij die co-teaching.

D: Schoolvideo interactiebegeleiding. En spelbegeleiding of nee begeleiding naar het voortgezet onderwijs, dat heb je eigenlijk al aangegeven.

A: En dit hebben we ook in huis. Collega x is ib-er voorschool en ze is ook speltherapeut. Je ziet we proberen zoveel mogelijk van disciplines in huis te halen.

D: Denk je dat je zonder de rugzak financiering dezelfde zorg kan bieden? Aan alle leerlingen die je nu

A: Nee, overal waar ik het kwijt kan we kunnen niet zonder de ambulant begeleiders.

D: Welke specifieke kennis mis je dan?

A: Nou, wat ik daarstraks ook al vertelde verschillende niveaus natuurlijk. ZMLK of ZMOK dat is zo verschillend. Wij hebben die, dit is het tweede kindje de werkelijkheid waar we mee werken. Nou we doen het redelijk zeg ik.

D: Het blijft ook, elk jaar komen er nieuwe vragen. Gedurende het jaar ook.

A: Ja dus ik bedoel. Pas geleden hadden we een netwerk bijeenkomst, een samenwerkingsprogramma ja, dat gaat dat, ja zegt die ambulant begeleider. Ja, het is eigenlijk al zo goed als duidelijk wat dat gaat worden. Ja, dan kan ik niet nalaten om te vertellen, ja dat is mooi, maar jullie willen wel dat we handelingsgericht gaan werken. Dat we passend onderwijs moeten gaan geven En hoe gaan we dat doen? Vertel ons dat maar. Ik ja, ik zeg niets. Ik denk dat ie genoeg te horen heeft gekregen En hij moet ook maar zijn taak uitvoeren zoals hij die heeft opgekregen. En we hebben hem hier ook persoonlijk gehad en dan zie je toch een ander persoon die heel anders tegen onderwijs aankijkt, meer naar het kind kijken maar ja hij moet het uitvoeren.

D: Hij doet zijn best

A: Ja

D: Zie je nog mogelijkheden voor andere vormen van begeleiding? Je hebt het eigenlijk ook al gezegd dat je geen andere

A: Ik denk dat, wat ik daarstraks ook al heb aangegeven. Ik ben er nog steeds verschrikkelijk blij mee. En verder, dat klinkt dan een beetje raar maar er zijn ook kinderen die mijn stok achter de deur zijn. Ik heb natuurlijk twee taken, als ib-er en als adjunct, waarbij ik heel veel tijd investeer in het begeleiden van collega's. Dus ze kunnen heel veel in die groep. Ik ben nu helemaal gericht, omdat een aantal collega's in een traject hebben gezeten om ze klaar te stomen voor het handelingsgericht werken. We hebben hele competentielijsten toegepast en ja, dat is natuurlijk heel belangrijk, dat is ook eigenlijk allemaal ib-werk. Maar je moet ook aan de kindertjes denken. Dus dat zorgt er ook voor dat ik constant denk, o ja, ik moet dit, ik moet dat, ik moet zus. En het zou nog weleens kunnen zijn bij een heleboel mensen, hetzelfde zou gaan als bij mij. Dat je denkt o laat ik nog even wachten. Daar zijn de kinderen mee gedupeerd en collega's dus, ja. Maar dat is meer persoonlijk hoor, van mij, ik ben er gewoon blij mee.

D: In hoeverre zie je een rol of taak voor de ab-er met betrekking tot het begeleiden van een leerling? Dat heb je net eigenlijk al gezegd, nee

A: Ik vind dat een ambulant begeleider moet niet met de kinderen werken, dat vind ik geen goede zaak. Die uren zijn veel meer bestemd voor een leerkracht. Hoe kan ik met dit kind, wat kan ik met dit kind, observeren in de klas, dat een collega zekerheid krijgt. Dat ie als een buitenstaander complimentjes geeft, de schouderklopjes geeft. Dat ie het gevoel geeft van, o dus ik begin het door te krijgen. Dat is prettig.

D: Contacten met ouders?

A: Contacten met ouders, ik vind dat belangrijk, ouders die, als ik zie hoe ze tegen je opkijken. Hoe jij hun houvast bent, in het persoonlijke contact, o ja dat is degene die, en volgend jaar is ze er weer. Dat is prettig voor ouders. Dus dat vind ik gewoon belangrijk. Nou contacten met de school. Dat heb ik daarnet natuurlijk ook genoemd, het adviseren van een school

D: Precies je hebt het al verteld. Overstijgende taken volgen uit het begeleidingsplan dat zei je zelf al, het moeten, stok achter de deur, ondersteunen. Hoe kijk je tegen de ontwikkeling van passend onderwijs aan in het algemeen?

A: Ja, een kind dat de dupe wordt, geen rugzakjes meer. Dus, natuurlijk kunnen we hulp inkopen, maar je zult er met je schoolje maar financieel niet goed voor staan, ik zeg niet dat het gaat gebeuren, maar het zou. Er zullen kinderen op de basisschool komen die eigenlijk niet echt geholpen zijn om in een groep kinderen te functioneren. Dat gaat gebeuren. Dat heb ik een paar keer meegemaakt, en dat is ontzettend triest. Je vraagt nogal heel veel van collega's. Je moet zorgen voor een

mentaliteitsverandering bij collega's. Ik heb een bruin vermoeden dat in de toekomst, in de verre toekomst weer anders gaat worden.

D: Over een jaar of twee

A: ja, je ziet het onderwijs allemaal pieken en dalen. Er zijn nu. Het zal maar niet meer zoals het vroeger is geweest, niet zoals bij oma vertelde. Maar ik merkte in het begin van de ambulante begeleiding, alle mogelijkheden, de uren die er waren. Dus het gaat uiteindelijk, kan het ten koste gaan van een kind. Er zitten ook heel veel mooie dingen in. Waarom kunnen kinderen met een rolstoeltje ofzo niet op een gewone basisschool meedraaien. Waarom moeten ze apart gezet worden. Dat is ook mooi, maar dat kan alleen maar. Kijk in de omringende landen, wij zijn de enige land waar je het met een leerkracht moet doen als je verschillende niveaus hebt. In alle andere landen die ik ken daar staan ze met z'n tweetjes of met meerderen. Kijk en dan denk ik, ho, dat is een mooie.

D: Ja, dat is ook mijn ideaal hoor, twee leerkrachten

A: Prachtig, prachtig, prachtig en dan heb je ook meer aandacht voor het kind, en je kunt elkaar ondersteunen en kunt elkaar afwisselen. Mijn ideaal, ik maak het niet meer mee denk ik.

D: nou dan zal ik hem ook wel niet meer meemaken. Nee, dat kost veel te veel geld.

A: veel te veel geld.

D: Hoe spelen jullie nu als school in op deze ontwikkeling?

A: Een heb ik je verteld, we hebben in de maand januari alle collega's gescreend met iemand van buitenaf, om te kijken hoe is het nu gesteld met de klassenmanagement, leerkrachtvaardigheden, instructiemogelijkheden, werken met verschillende niveaus en dat staat allemaal op papier. En er zijn een aantal collega's die, met name collega's die wat langer in het onderwijs zitten die ervaring hadden. Nou daar zijn een aantal punten uit gekomen. Waar ik dus nu de collega's aan het werk ben om al die vaardigheden onder de knie te krijgen. En ja dat is natuurlijk niet leuk voor collega's. Want dan hebben ze wel ervaring, maar ik ben wel van mening dat de relatie tussen mij en de collega's goed is en dat ze er hard aan werken dat heb ik nu al gemerkt. Dat moet klaar zijn om volgend jaar. Wij hebben nu voor de eerstkomende vier jaar, hebben wij het abc ingehuurd, voor een enorm bedrag om dat hele handelingsgericht werken, je kent alle principes om die te gaan invoeren. Ik denk dat dat mooie stappen zijn en het vergt weer heel veel van collega's en niet op de juiste manier doet dan krijg je

Bijlage 14 Interview school B

Uitwerking interview met de ib'er van school B

B:= intern begeleider school B, D:= onderzoeker

D: Heel fijn dat je mee wil doen aan het interview. Ik volg de opleiding Master SEN, speciale onderwijs zorg en ik moet daarvoor een scriptie schrijven, een meesterstuk heet dat, en ik doe onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van scholen in regio west, dat is de regio waarin in werk en wat ik graag wil weten is wat scholen willen van de dienst ambulante begeleiding. Waar ze behoefte aan hebben, welke begeleidingsactiviteiten zijn willen. Wij hebben nu een aanbod van begeleidingsactiviteiten en ik wil graag met name door mijn onderzoek een verscherpt aanbod hebben. Dus dat er een aantal begeleidingsactiviteiten er nieuw bij komen die jullie als school hebben aangegeven. Ik doe vier interviews, met vier ib'ers en ik stuur vragenlijsten uit naar leerkrachten en directies. En zo heb ik dan een beeld van een school. Bijvoorbeeld hier doe ik dat bij Marianne en Kim of Abbie, zo krijg ik een beeld van wat deze school zou willen. En zo doe ik het ook bij andere scholen. Het is eigenlijk verdeeld in drie onderdelen, het huidige aanbod wat wij hebben, de toekomstige taken en rollen voor de ambulant begeleider en een stukje toekomst over passend onderwijs. Als je geen antwoorden weet is het ook goed. Geeft niets. Als eerste wil ik je vragen om even naar het huidige diensten aanbod te kijken

D: Dan vooral wat je zou, wat jullie zouden willen, na, ik heb er nu 2013 van gemaakt, naar alle waarschijnlijkheid ziet het er toch zo uit. Wat je zou willen afnemen en daarna vraag ik of er nog punten zijn die je ook nog zou willen zien in het begeleidingsaanbod. Als je daar een kruisje wil zetten

D: Het zijn eigenlijk begeleidingsactiviteiten die we vanuit de dienst ambulante begeleiding aanbieden.

A: Maar als ik kijk naar de huidige begeleiding hebben we op dit moment geen behoefte aan bepaalde onderdelen. Maar moet ik dan ook kijken naar wat wij eventueel zouden kunnen.

D: Ja, precies, voor zorgleerlingen. Dus ondersteuning en coaching van de leerkracht bij uitvoeren van een handelingsplan, co-teaching, begeleiding een soort RT is dat.

B: Ja doe maar.

D: Het is voorlichting bijvoorbeeld over een ziektebeeld of een handicap of.

B: Dat kan geen kwaad. Wat is dat?

D: Dat ik met de ambulant begeleider van cluster vier of van cluster twee overleg van nou, wat kunnen wij samen betekenen voor de school. Kunnen we onze uren bundelen, kunnen we daarin samenwerken?

B: Dat gebeurt nu nog niet he?

D: Nog niet nee, op deze school niet. Ik heb op een andere school, ben ik nu in gesprek met de ab'er van cluster vier.

D: Om zo efficiënt mogelijk de uren te, de begeleidingsuren zo te kunnen inzetten voor scholen.

B: Oh dus jij zou bijvoorbeeld ook een kind uit cluster vier kunnen begeleiden?

D: Dat zou dan in samen, dat is dan clusterdoorbroken.

B: Dit vind ik ook, herindicatie. Overstap, nou ja bijna alles eigenlijk. Koffer op maat samenstellen.

D: met de sociaal emotionele materialen bespreken.

B: Ja op het ogenblik is dat niet, wie weet in de toekomst. Dit wil ik heel graag.

D: Ontwikkelingsperspectief?

B: Ja. Is er eigenlijk een speciale training daarvoor?

D: Daar bedoelen ze eigenlijk mee, dat is een training voor leerlingen. Dus dat je samen met de leerkracht de leerling een training geeft om hoe om te gaan met pictogrammen. Hoe het werkt. Dat wordt dan opgestart en dan moet de leerkracht of de RT'er daar zelf daarna mee aan de gang met zijn leerling.

D: Oke

B: ZML leerlijn

D: Zeer moeilijk lerende leerlijnen, dus voor leerlingen met een laag iq, wordt er soms afgeweken van de gewone leerlijnen. Maar ingezet op de zml leerlijnen.

B: Maar dat doet cluster 3 ook?

D: Dat doen wij ook, zml leerlingen.

B: Stimuleren van het zelfstandig werken.

D: Dat gaat middels, teach, middels het mandjes systeem. Dat er middels die laatjes gewerkt wordt. Dat gaat vaak in combinatie met pictogrammen, laatje een horizontaal werkje, laatje twee rekenen, laatje drie een keuzewerkje.

B: Nou, wij hebben onze eigen pictogrammen

D: Heel goed. We kunnen er eens naar kijken.

B: Nou dat is bijna alles.

D: Ik heb er hier nog een paar. Ik heb ook nog een training zeker: dat is een sova-training voor leerlingen vanaf groep 5. Om leerlingen zekerder te laten voelen, zich te laten voelen. Echt gericht op sociale vaardigheden. Dus dat gaat vanuit de begeleidingsuren van een rugzakje.

B: Maar dat is alleen als, want wij hebben ook een project op school is dat ook een sova?

D: ja, het kan zijn dat er voor de rugzakleerlingen, het zo goed zijn als die groep nog een aantal vaardigheden zou aanleren, aangeleerd zou krijgen.

B: Dan komt dit erbij?

D: precies

B: verslag

D: O ja psycho-diagnostisch of sociale redzaamheid verslag, voor een herindicatie wordt dat wel gevraagd.

B: Dat heb ik al aangekruist. Dat is bijna alles he?

D: ja, nou oke, dank je wel, mis je daar nog activiteiten in? Dat je zegt van, dat zou ik ook fijn vinden als je dat ging doen.

B: Nee, niet echt nee, want bij sommige dingen heb ik begeleiding gekregen van de andere ab-er. Zoals bij de herindicatie

Ik zou niet weten wat er mist.

D: Wat er bijvoorbeeld niet bijstaat, waar je aan zou kunnen denken is ondersteuning op het gebied van de zorgstructuur, op school, zoiets zou kunnen.

B: Ja, maar in zijn algemeenheid.

D: Ja, nou misschien kom je straks nog op iets, dat zou kunnen.

B: Ja, want ik kan met mijn collega's overleggen, toch?

D: Ja maar, als je nu zelf denk, o ja, dat zou fijn zijn, als jullie dat kwamen doen.

B: Misschien bijwonen van zorgoverleg.

D: Oke, even kijken wat, dat hebben we gedaan, wat je na invoering van passend onderwijs nog zou willen afnemen. Wat vind je positief aan de huidige begeleiding?

Van mij.

B: Ja, toegankelijkheid, bereikbaarheid en praktische adviezen en hulp. Prettige samenwerking.

D: Dus dat vind je dat in ieder geval ook moet blijven?

B: Ja, zeker

D: We weten natuurlijk niet hoe de toekomst eruit gaat zien. Deze heb ik al gehad. Welk van het huidige aanbod moet er blijven, nou dat zijn eigenlijk die je hebt aangekruist. Welke expertise vraag je van de ambulant begeleiders, van mij? Specifieke kennis.

B: Van die ziektebeelden. De handvatten voor de vakken.

D: Hoe daar mee om te gaan?

B: Ja

D: En hebben jullie die genoeg gekregen?

B: Ja, en waar je aan moet denken, dus gewoon praktische handvatten. Wat ik ook prettig vond was het protocol voor de leerkrachten. Stapsgewijs staat daar beschreven welke stappen je moet nemen, dat vond ik wel prettig, wel duidelijk.

D: dat is goed om te horen, die staat hier volgens mij niet in. Goede om daar nog bij te zetten. Dan komt nu een stukje over de taken en de rollen van de ambulant begeleider, het gaat natuurlijk vernaderen. Hoe dat is nog een beetje onduidelijk, het zou kunnen dat we via een samenwerkingsverband voor scholen of schoolbesturen kunnen worden ingehuurd. Of dat we ons als zelfstandige willen laten inhuren door scholen. Dus wat ik dan wel graag wil weten, wat zou jij dan bijvoorbeeld als taken en rollen zien? Denk je dat er vraag naar deze diensten is vanuit jullie school? Bijvoorbeeld het begeleiden voor de professionalisering en ondersteuning van de leerkracht?

B: Ja zeker.

D: En zou je een voorbeeld daarbij kunnen bedenken? Die eerste, professionalisering en ondersteuning van de leerkracht.

B: Zoals we het nu dan gaat het wel. Ik werk met praktische voorbeelden. Zoals je dat gedaan hebt met de leerkracht en de rt-er of wat hij moet doen in het geval het kind zich niet lekker voelt. Of wat zijn de kenmerken van die ziekte en waar je op moet letten.

D: Oke. Het geven van rt naar aanleiding van de specifieke hulpvraag op het gebied van cognitief, motorisch of sociaal-emotionele ontwikkeling. Dat zou natuurlijk ook kunnen, dat beschrijven.

B: Nou, ik weet vanuit een ander cluster, cluster 2, is dat gebeurd,

D: En dan zeg maar voor een heel jaar of opstarten en dan een specifieke expertise geven. Of gewoon voor een heel jaar of een half jaar afspreken dat je gewoon elke week komt. Of gaat het alleen om de opstartfase.

B: Nou nee, in eerste instantie voor een half jaar en dan kijken bij de evaluatie of het nodig is om het voort te zetten of dat je hulp kan vragen aan de school. De bedoeling is dat wij de expertise zelf krijgen.

D: Precies. Dus de rt en dan heeft het als doel de expertise aan de leerkrachten of de rt-er over te brengen. Oke. Co-teaching, dan werken twee leerkrachten, de reguliere leerkracht en de begeleider in een klaslokaal als gelijkwaardige partners samen. Dat zou kunnen bijvoorbeeld bij leerlingen met een gedragsprobleem of een motorisch probleem dat de ab-er erbij in de klas is.

B: Dat zou ik ook wel willen. Svib ook. Ja, wat dat is het meest zichtbare ook.

D: We bieden het nu nog niet echt aan, maar ik hoor van meerdere scholen dat ze daar toch wel behoefte aan hebben. En dan gericht op gedragsproblemen of

B: ja liefst voornamelijk gedrag, misschien dat het ook bij andere problemen ingezet kan worden. Nu doen we het inderdaad voornamelijk bij gedrag.

D: Dat doen jullie al? Vanuit een ander cluster of vanuit het .

B: Ik heb het ooit zelf opgedaan, maar dat was ook bij de opleiding

B: collega x volgde de opleiding.

D: de hele svip opleiding? Alleen de basis hoor, een module.

D: Voorbeeldlessen geven naar aanleiding van de specifieke hulpvraag van een leerling met gedrags of leer of motorische problemen?

B: Kan geen kwaad.

D: Begeleiding richting voortgezet onderwijs. Dat is lastig om een school te vinden .

B: Omdat je niet weet welke scholen er zijn, wat zou het beste zijn voor zo'n leerling.

D: en dan met de ouders en de leerling gezamenlijk naar een school gaan.

B: ja, want wij zouden niet meteen weten wat er te koop is.

D: spelbegeleiding, dus dat heeft betrekking dan op individuele leerlingen of een groepje leerlingen. Dus dat je sociaal-emotionele spelletjes doet en de sociale vaardigheid vergroten bijvoorbeeld. Kikker be cool kwartet, babbelspel of

B: Wij hebben het huis van gevoelens en axen en het vervolg daarop geloof ik.

Ja, dus nu niet, maar misschien als er andere vormen zijn, andere methodes.

D: Dus dan zou er een extern begeleider hier komen om dat met een groepje kinderen te doen. Zie je naast deze vormen van begeleiding nog mogelijkheden voor andere vormen van begeleiding. Zeg maar, die staat er nog niet bij.

B: Nou, wat hier staat , wat ik hier heb aangekruist.

D: Heb je hier nog vragen of opmerkingen over? Sommige vragen komen een beetje overeen he, met elkaar. In hoeverre zie je een rol of een taak voor de ambulant begeleider met betrekking tot de begeleiding van de leerling. Welke taak of rol zou je hier voor een ab-er zien?

B: In ieder geval ook rt. Doe jij dat nu ook, begeleiden van de leerling?

D: Zou kunnen. Bijvoorbeeld, ik zou de motoriek van bijvoorbeeld het schrijven met hem kunnen beoefenen.

B: Het opzetten van de rt. Of het beginnen met de rt. Dus de begeleiding van de leerling als rt-er. In eerste instantie en daarna kijken hoe het verder gaat.

D: Begeleiding van de leerkracht.

B: Ja, klassenmanagement denk ik. En ook praktische handvatten. Eigenlijk zoals je dat als doet.

D: Ja, informatie geven, expertise geven. Contacten met ouders?

B: Hetzelfde ook. Ik zie eigenlijk geen andere rol of taak als het nu is. Ik zou niet weten hoe.

D: Deze zat er nog bij, overstijgende taken, waaronder het volgen, uitvoeren, begeleidingsplan en het bevorderen van contacten tussen de betrokkenen. Vind je dat iets voor een ab-er?

B: Voor een beginnende ib-er wel. Denk ik, en als ik van mezelf uitga vind ik het ook prettig dat er een soort van controle is. Of afspraken zijn nagekomen.

D: Dat je samen gewoon kijkt of

B: Ja, en als dat niet is gebeurd hoe je dat dan wel zou kunnen laten gebeuren.

D: Ondersteuning van het opstellen van bijvoorbeeld handelingsplannen. Zoals ik dat nu bijvoorbeeld heb gedaan met het groothandelingsplan, je kan ook zeggen, ik steun de leerkracht van de school met.

B: Ja ik vond het wel prettig. Zoals het nu is gegaan.

D: Zou je ook nog ondersteuning voor deelhandelingsplannen willen?

B: Deelhandelingsplan, ja. Het is overzichtelijker ook, zo'n groot handelingsplan is voor het geheel en dat opdelen is wat praktischer. Overzichtelijker, dat is wel prettig.

D: Het gaat me nu even om de manier van aanbieden van onze diensten. Die heb ik vooral mondeling verteld, en in een brief staat de algemene informatie over rugzakleerlingen, zouden jullie het prettig vinden om zo'n overzicht te krijgen. Zoals deze.

B: Ja,
D: Dat je gewoon kan zeggen van, ja dat zou ik wel van jullie willen. En dat kost zoveel uur. zouden jullie dat prettig vinden.
B: Ja, en wat dat kost ook, qua geld, qua financiën.
D: Dat zou dan bijvoorbeeld uit begeleidingsuren kunnen.
B: Ja, want ik houd dat bij hoeveel er nog steeds over blijft. En wat is uitgegeven.
D: Dit gaat, die zou dan een aantal dingen uit mijn begeleidingsuren kunnen, en nu vertel ik wat de mogelijkheden zijn in gesprekken. Maar ik vraag me af of je dit handig vindt om zo'n overzicht te hebben.
B: Ja want toen ik meelas over de diensten, dacht ik o wat een diensten zijn er nog meer.
D: Dus daar moeten wij dus gewoon ook mee bezig. Van hoe verkopen we wat we bieden.
B: Precies, kijk ik ben wel blij met wat je hebt aangeboden en nou is het in dit geval een gemakkelijk geval om het zo te zeggen. Maar ja, ik weet eigenlijk niet wat er nog meer is.
D: Dan zou zo'n overzicht prima kunnen helpen. Hier is een stukje algemeen, hoe kijk je tegen de ontwikkelingen van passend onderwijs aan in het algemeen. Iets positiefs of iets negatiefs, wat zou je daarover kwijt willen?
B: Nou positief, ik vind het hartstikke goed he, elk kind hoort erbij met of zonder beperking. Ja, negatief is dat het weer een centenkwestie is, een bezuinigingsmaatregel, denk ik, en niet. Ik heb niet het gevoel dat het iets idealistisch is van iedereen hoort erbij, ik heb meer het gevoel dat het een bezuinigingsmaatregel is. Nu helemaal met die bezuinigingen. Negatief is ook dat de kinderen bij ons blijven, maar dat we eigenlijk ook extra handen willen en dat is heel lastig. Vooral extra handen.
D: Denk je dat voor de rugzakleerlingen je dezelfde zorg kan blijven bieden. Na invoering van passend onderwijs. Dus dezelfde hoeveelheid begeleidingsuren, rt.
B: Nou ja, we hebben het tot nog toe wel kunnen redden, maar ik weet niet hoe het er in de toekomst uit ziet.
B: Qua hoeveelheid denk ik als ik naar mijn collega's kijk en luister dat de zorg die nu wordt aangeboden niet echt meer wordt. Tot nu toe doen de leerkrachten het met weinig extra hulp
D: Hoe speelt het management van jullie school in op deze ontwikkelingen van passend onderwijs?
B: door vernieuwingen, aanpassingen in onze manier van lesgeven, praten over passend onderwijs. Informatie geven over passend onderwijs. Alle, folders.
D: Brieven van het ministerie. En welke soort aanpassingen dan in de les?
B: Nou we hebben ongeveer een jaar geleden hebben we ons klassenmanagement onder handen genomen, we zijn nu bezig om handelingsgericht te werken dus ja, die aanpassingen doen we, veranderingen
D: Scholen zijn ook verplicht een zorg profiel op te stellen, zodat ouders ook kunnen kiezen voor, deze school gaat voor extra zorg, die gaat naar lichamelijk gehandicapte kinderen of dyslectische kinderen. Zijn jullie daar mee bezig? Met een zorgprofiel opstellen?
B: Wat zeg je?
D: Zijn jullie bezig met school het zorgprofiel opstellen?
B: Nee, nee we hebben het erover gehad maar ik was bij onze laatste ib-bijeenkomst en toen hebben we het heel kort over het zorgprofiel gehad en toen werd ons geadviseerd om het zorgprofiel nog geen prioriteit te geven, omdat scholen steeds wisselen van teams en er steeds andere leerkrachten komen. En de leerling-populatie verandert ook steeds. En bij ons is dat ook het geval, ook dit schooljaar, er gaan 6 leerkrachten weg.
B: Dan heb je weer andere expertise in huis
D: Daarop wordt het zorgprofiel op afgestemd? Op de expertise van de leerkrachten.
B: Ja, ze hebben een hele grote expertise, autisme.
D: Oke, ze zijn gespecialiseerd op autisme?
B: E aann autisme verwante stoornissen.
D: Er zijn nog drie vragen, denk je dat er bij jullie op school voldoende kennis is om een leerling met een lichamelijke handicap te begeleiden?
B: Niet met lichamelijk
D: Die hebben jullie ook niet?
B: Nee,
D: Hebben jullie voldoende kennis een zeer moeilijk lerende leerling te begeleiden?
B: Nee, ook niet, niet zeer moeilijk. Wel moeilijk lerende, maar niet zeer moeilijk lerende.
D: Is er bij jullie op school voldoende kennis om een langdurig zieke leerling te begeleiden?
B: Nee, dat is nu lopende. Maar om te zeggen dat we dat allemaal hebben.

D: Ja dat verschilt natuurlijk ook. Dan is het antwoord inderdaad ja, voor deze leerling kunnen we dat, met dit ziekte beeld. Zijn er nog dingen die jij zelf nog wil zeggen hier over of over de toekomst of over mogelijkheden die je ziet voor een ambulante begeleider bij passend onderwijs?

B: Ik hoop wel dat het zo blijft, we hebben de ene verandering of aanpassing nog niet gehad of we moeten weer wennen aan een andere. Er wordt wel heel veel gevraagd van leerkrachten hoor.

D: Zijn er nog dingen die je wilt vertellen?

B: Nee volgens mij heb ik alles gezegd.

D: Dan wil ik je in ieder geval hartelijk bedanken voor je medewerking aan het interview

Bijlage 15 Interview school C

Uitwerking interview met de ib'er van school C

Uitleg

Als ambulant begeleider volg ik de opleiding Master SEN. Ik doe onderzoek naar de ondersteuningsbehoeften van scholen in regio West Amsterdam na invoering van Passend Onderwijs. Het doel is om hier een beeld van te krijgen en om het dienstenaanbod van AB 3 aan te scherpen.

Algemeen

D: Huidige diensten aanbod. En wat je daar van zou willen afnemen na 2013.

Het heet een menukaart, is nog intern.

Ik wil je vragen wat je na 2013 zou willen afnemen.

Hier hoeft ik geen kruisje te zetten. Mag je ook doen

Zou je co teaching wel willen?

C: Co teaching voor mij als rt'er of voor de leerkracht. Nee dat kan ik zelf wel. Als ik er niet ben zou ik het wel willen.

D: Het zou naast jou kunnen?

C: Nee dan zou ik eerder andere dingen kiezen.

IB school C vult matrix in.

D: Uitleg Koffer op maat materialen die met bepaald onderwerp te maken hebben.

C: Ja Ja

D: Pictogrammen gebruik. Trainen dat lln met pictogrammen werken.

C: Dat kan ik zelf wel

D: Als een kind geen ergo heeft dan hebben wij er een

C: Ja,ja

D: ICT ondersteuning, bijv muis.

C: Doe je nu wel

D: In geval van herindicatie

C: Ja

D: Dit is die Sova training waarover ik heb verteld.

En de workshop s die op de dienst worden gegeven.

C: Dat vind ik fijn

D: Zijn er activiteiten die je mist

C: Nee al de dingen die je hier noemt, (ondersteuning voortgang ergotherapie, observatie vind ik belangrijk.) een aanbod vind ik gewoon heel belangrijk omdat je dan met jullie een mijn know how samen tot een meest effectieve aanpak kunnen komen. dat vind ik fijn zoals dat nu samen gaat.

Natuurlijk kun je ook veel dingen zelf maar het blijft fijn dat er altijd iemand op de achtergrond erbij is.

D: Wil je een top 5 maken?

C: Zeker bij jullie Ja.

D: Oke

C: Niet helemaal in die volgorde maar dat die 5 erin moeten blijven.

Nu vertel ik en stuur ik de infobrief en vertel ik wat wij bieden. Zou je het handig vinden als hier uren achter staan.

Ja dat zou ik heel graag willen Dan kun je kijken hoe je de uren het meest effectief kunnen inzetten.

D: Wat vind je positief aan de huidige begeleiding?

C: Wat ik heel positief vindt is dat ik veel tips en adviezen krijgen voor lln die door jou en mij begeleid worden. Dat we veel contact hebben. Dan houd je de lijnen kort en weet je waar het over gaat, communicatie met de ouders. Loopt het zoals we willen, Waar kunnen we verbeteren, uitbreiden of aanpassen

D: Zijn er dingen die je mist?

C: nee

D: Heb je aanvullingen?

C: Nee

D: Welke expertise wil je dat de ab'er heeft?

C: Van jou rec vind ik het fijn dat jullie veel op het motorisch gebied aanleveren. Dan hoeft ik dat zelf niet uit te zoeken scheelt tijd, fijn en ik vind het ook fijn dat je motoriek en ook spraak/ taal natuurlijk

een beetje mee te maken maar vooral ook het feit dat je maar het feit dat je samen, Ik heb me hier altijd hier alleen in gevoeld. Met een ab er heb ik iemand waarmee ik kan sparren om te kijken hoe gaan we met dit kind verder, dat vind ik met jou erg fijn. Als mens en als ab er Dat vind ik belangrijk, dat je scherp blijft. Net als met een stagiaire, dan komt er nieuwe input en moet je goed nadenken, waarom ook weer ? Het is belangrijk dat je goed blijft kijken hoe het gaat.

D: Taken / rollen ab er nog onduidelijk hoe dit er in de toekomst uit zal zien.

Stel er is een vorm van externe begeleiding. Die zou kunnen bestaan uit onderstaande diensten. Denk je dat er vraag is naar deze diensten vanuit jullie school ?

C: Ja absoluut, de ab erin de klas kijkt met een objectievere blik vanuit het kind waarvoor je komt Als ik in de klas kom ken ik het hele plaatje heb ik een subjectievere blik. Ik kan wel goed kijken maar het is fijn dat we samen kijken. Ik zie dit en jij ziet dat, ik vind dat wel een meerwaarde hebben.

D: Op alle gebieden? begeleiding geven van rt bij hulpvraag ook rt?

C: Ja maar vooral begeleiding van de leerkracht, de tijd die we dan hebben inzetten op begeleiding van de lk. Samen kijken hoe kunnen we de lk kunnen begeleiden. Hoe begeleiden we de rugzak lln.

D: Co teaching? Ja dat heb je al verteld

C: ik zie dat bij ons niet zo heel snel gebeuren, nee dat zou ik niet zozeer meteen willen gebruiken.

D: SVIB?

C: Ja dat wordt wel gedaan en dat zijn dan vaak speciale coachingstrajecten. Dit zijn externe coachingstrajecten. Je leert er heel veel van. Je ziet jezelf, we hebben allemaal een blinde vlek. Zeg ik "dat" steeds of doe ik "dat" steeds. Dat vind ik een grote meerwaarde. Ook met de leerkracht begeleiden door de ab er.

D: Dat zou je van de dienst ab willen afnemen?

C: Ja dat zou zeker kunnen omdat je dan een mooie link hebt naar je rugzak kln. Dan komt er heel veel samen. Het is voor de hele klas goed maar het is ook voor je rugzakleerlingen.

D: Voorbeeld lessen geven nav. Specifieke vraag.

C: Oh dat zou ik wel heel leuk vinden ja omdat van een voorbeeldles, daar krijgen mensen ook weer inspiratie van, Hee zo kan dat ! Hier kun je je eigen invulling aangeven maar dat werkt beter dan alleen uitleggen. Ik bedoel, ik heb het zelf wel gedaan hoe je positieve input geeft dan zie je mensen echt wow maar jij zegt op hele kleine dingen iets positiefs. Het kan ook zijn wat heb je een leuke jas aan, wat zie je er goed uit. Dat kan een kind het gevoel geven de juf heeft mij gezien. Het hoeft niet continu heel groot zijn.

D: Heb jij hier op school gedaan ?

C: Ja

D: Begeleiding richting VO

Dat heb ik nu met de ab er van rec 4 ook, welke scholen zijn geschikt, kunnen we er naartoe met elkaar, met de lln en de ouders. Dan merken we dat het zoden aan de dijk zet. Waardoor het kind precies op de school terecht komt waar we willen.

D: spelbegeleiding daar bedoel ik meer dat de ab er o.a. komt om met aantal lln soc emotionele spelletjes gaat doen

C: Dat kan ik dus heel goed zelf, Dat is een van de dingen waar ik erg voor ga.

D: Zie je naast deze vorm nog andere vormen van begeleiding?

C: Nee die hebben we hier al besproken

D: In hoeverre zie je een rol voor de ab er mbt leerling, leerkracht, ouders , school.

C: Grootste rol zie ik in begeleiding van de leerkracht. Contact met school en advisering van scholen. Ouders kan beide. Als ik moeten kiezen kies ik voor begeleiding van de leerkracht dan communicatie met de ouders. Dat kan ik zelf ook heel goed. Dan kan ik het ook overbrengen. Op het moment dat uren minder worden vind ik het heel erg belangrijk dat we samen goed kijken hoe kunnen we de leerkracht zo goed mogelijk begeleiding bij de rugzak leerling Niet allen bij de remedial teacher maar ook in de kals.

En dan is het omdat je extern ben meer objectief, Jij ziet andere dingen dan ik daar kom je dan samen wel uit.

D: Overstijgende taken waaronder het volgen uitvoering begeleidingsplan, bevorderen van het contact tussen betrokkenen.

Ondersteuning bijvoorbeeld bij opstellen van handelingsplannen.

C: dat is ook iets waarvan ik zeg als ik moet kiezen ga ik voor ondersteuning bij het opstellen van hp want hier staat uitvoering bp. Maar ik ga ervan uit dat als jij een begeleidingsplan schrijft dit uitvoert, Hier hebben we contact over. Contact met betrokken dat lukt mij wel. Maar bijvoorbeeld ondersteunen hp vind ik wel heel fijn. Dat we samen kijken en hoe we dit praktisch uitvoeren, dan schrijf je een plan dat smart is, geen wollige taal. Dat vond ik erg prettig.

D: Dat zou je het ook voor deelhandelingsplan willen ?

C: Ja heel fijn vooral nu met rec 3 kinderen met rec 4 lln zit ik er veel meer in. Jou know how op motorisch gebied kan ik weer gebruiken om deel hp's te schrijven

Hoe kijk je tegen de ontwikkelingen van Passend Onderwijs aan, in het algemeen?

Graag zowel positieve als negatieve ontwikkelingen noemen.

C: Ik vind het geweldig dat we zoveel mogelijk lln binnen het regulier houden maar ik vind het ook heel belangrijk dat we daar uren en geld voor beschikbaar hebben.

D: Denk je dat als de rugzak wegvalt de lln hetzelfde aantal uren aan begeleiding krijgen?

C: Nee kan niet

D: Past niet binnen het budget?

Kan niet want Wij hebben al zitten rekenen stel dat we afgerond worden op 4 rugzakjes ik zeg maar wat moeten we deze voor 9 gebruiken ga maar na. We hebben een volledige formatie op de rugzak. Dat vind ik heel erg, deze functie is nu zo goed omdat de lln begeleiding krijgen 3x per week, intensief. Anders zouden een aantal lln echt buiten de boot vallen.

D: Heb je een idee hoe dat zal gaan als de financiering wegvalt ?

C: Helemaal wegvalt? Dan zal het in de klas moeten gebeuren door de klassenassistent. We kunnen niet een lk vrijroosteren. Dat vind ik heel erg dit werk kan niet door een klassenassistent worden gedaan. Want als je kijkt naar kinderen met een autisme stoornis daar kun je in de klas qua structuur en duidelijkheid een heel eind komen maar als je dan kijkt naar de sociale vaardigheden heb je heel veel begeleiding nodig. Ze leren bij mij hoe ze moeten werken en door de structuur in de klas kunnen ze het toepassen, Kinderen gaan fladderen.

C: Kinderen met een leer beperking die krijgen nooit die aandacht. zoals bijv leerling A met preteaching, die gaat fluitend rekenen maken. Waarbij de faalangst minder word en waarbij ze denkt ik kan het wel. Dat kan niet met 27 lln in een klas met 1 lk, dat kan gewoon niet, dat vind ik heel erg zorgelijk, Want ik vind het wel van meerwaarde dat je kinderen binnen je school hebt die nou ja die gewoon zoals de tweeling bijvoorbeeld echt die iets anders hebben. En ook de kinderen met autisme, hoe goed is het om te zien dat we niet allemaal hetzelfde zijn dat daar ook hele mooie en moeilijke dingen aan zitten die maar zitten aan ons allemaal. Ik heb in een dorp op school gezeten met kinderen met een geestelijk handicap en broertjes zusjes van iemand je groeit ermee op. Dat hoort bij de maatschappij. We zijn allemaal anders Dat is niet per definitie raar, gek of moeilijk dat vind ik ook een onderdeel van Passend Onderwijs maar daar zal toch tijd en geld.

D: Heb je een idee hoe je als school wel de juiste begeleiding zou kunnen bieden

C: Het schijnt, dat moeten we ook maar afwachten. dat je op 2008 berekend wordt dat dan gaan we de uren inkrimpen niet ideaal dat is ook niet ideaal maar nog beter dan niets. Ik vind het echt een hele slechte zaak, wij hebben geen hele zware autistische kinderen. Maar er zijn ook scholen met veel zwaardere, kan niet , gaat niet, dat vind ik heel erg Hoe goed is het voor ze dat ze in hun buurt op school zitten. Ik geloof best dat er in de hele overhead wat geld af kan. Het zal ergens vandaan moeten komen. Om nu zo rigoreus. we moeten afwachten.

D: Hoe speelt het management van jullie school in op de ontwikkelingen van Passend Onderwijs in?

C: Hetzelfde als ik wat ik net heb zitten vertellen heb verteld. Ik doe dit stuk samen met directeur.

D: Wat kunnen wij verwachten in jullie zorgprofiel tav cl 3 lln

C: Grappige is dat we ooit het zorgprofiel hebben ingevuld maar we moeten een nieuwe maken.

Zoveel mogelijk kijken wat we kunnen bieden, ook fysiek , een trap.

Zml lln hebben jullie daar voldoende kennis voor.?

C: Ja vind ik wel. Dan is het wel de vraag of je in een grote klas met weinig hulp de juiste zorg kan bieden. Er zijn wel voorwaarden aan verbonden. Maar zoals de kinderen nu bij mij werken zou het makkelijk kunnen. Dan kun je het ook voortzetten in de klas. Dan kun je ook het hele pakket maken, door mij door de rt gemaakt gedaan voortgezet in de klas. Zonder extra hulp kan dan niet. LZ lln ligt eraan wat er is. Dat je je heel goed in gaat lezen over wat het inhoudt en dan nog. Dan heb ik verhalen gelezen, iedere prognose is anders. Ieder kind is weer anders. Dat vind ik best ingewikkeld. Ik vind het echt een meerwaarde, dat je toch andere kinderen, ze gaan teveel zorgen, ja, dat wordt ook je leven later, het is een hele goede voorbereiding op de maatschappij. Dat vind ik heel belangrijk. Dat je weet dat het niet allemaal, het is heel bijzonder dat je van alles kunt, dat je kunt leren, kunt lopen dat je zindelijk bent, we staan er gelukkig niet al te veel bij stil dat hoeft ook niet altijd.

D: Ik wil je hartelijk bedanken. Wil je nog iets vertellen/ zeggen?

C: Nee, ja ik zou het heel erg vinden als de ab weg zou vallen. Niet voor mij maar voor de kinderen. Het van buiten komen en met elkaar kijken levert zoveel op. Dus, ja ik vind het erg belangrijk .